

Nr 11 1953
35 ARG.

UPPLAGA 11.200 EX.

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C

BRANDKÄRS-

tidskrift

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRERNAS RIKSFÖRBUND
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

TELEFON 213606 - POSTGIROKONTO NR 4870

Kostnaderna för brandförsvaret

Av rektor Torsten Moblin, Statens brandskola.

I Svenska Stadsförbundets tidskrift har varit införda några artiklar, vari representanter för kommunala myndigheter och brandbefäl kritiskt behandlat de stigande kostnaderna för brandförsvaret och granskat effektiviteten. Vid årets riksdag har framlagts ett par motioner, där motionärerna begär översyn och modifiering av brandförfattningarna. Artiklarna och motionerna ha delvis även återgivits i facktidsskrifterna.

Brandförsvaret har kommit i skottgluggen. Härvid har otvivelaktigt överdrifter förekommit och en del siffror presenterats, som kräver en mera allsidig belysning. De summor som t. ex. anges i en av riksdagsmotionerna för att belysa den kraftiga kostnadsstegringen, hänger i luften, om man ej samtidigt får en bild av försäkringsvärdena och försäkringspremierna. Nu är förhållandet lyckligtvis det, att försäkringspremierna under de senaste tre decennierna procentuellt sjunkit till ungefär en tredjedel. När de brandförsäkrade värdena rör sig om ett par hundra miljarder blir det inga småbelopp, som försäkringstagarna härigenom sparar. Åtminstone en del av hedern för dessa dolda besparingar kan väl brandförsvaret ta åt sig. Brandbefälets förebyggande arbete och brandkärernas släckningsresultat bör väl ej vara helt utan inverkan, även om andra medver-

kande omständigheter såsom skärpta allmänna föreskrifter av olika slag, försäkringsanstalternas verksamhet och den tekniska utvecklingen — vilken senare även förmånligt påverkar brandkårens resultat — sannolikt men ingalunda med säkerhet betytt mera. Vilken av de samverkande omständigheterna, som betytt mest, kan aldrig klarläggas, det är det enda som är säkert. Den verkliga vinsten inskränker sig dessutom ej endast till de premiebesparingar, som försäkringstagarna gjort. Premiesänkningen redovisar nämligen en relativ minskning av brandskadorna, således en indirekt vinst bestående i att egendom undgått förstörelse och driftsavbrotten decimerats. Hur stor denna vinst är, låter sig visserligen ej beräknas, men den bör i detta sammanhang ej glömmas.

Eftersom erinringar mot de dryga kostnaderna för brandförsvaret framförts från flera håll, föreligger emellertid anledning förmoda att anmärkningarna i det ena eller andra avseendet är motiverade. Följaktligen är en granskning av brandförsvaret påkallad.

Kanske kan några synpunkter, framlagda av en person som på grund av sin verksamhet är rätt väl insatt i vad till brandtjänsten hör men likväl står utanför motsättningarna mellan de ekonomiskt ansvariga myndigheterna och brandbefälet, vara av ett visst värde.

Jämfört med det stora flertalet av jordens folk lever vi i ett kargt klimat. Kampen för tillvaron är här hårdare än i länder, där naturen välvilligt ger mer ifrån sig. I närheten av polcirkeln går det ej att leva enbart av sol och vackert väder. Naturen har tvingat oss till ombonad livsföring och gediget arbete. Som följd härav har vi utan tvivel benägenhet att göra allt rejält, stundom kanske väl rejält. *Det är möjligt, att detta i och för sig goda nationaldrag stundom förleder oss till överdimensionering och överorganisation.*

Våra äldre byggnader med sina till antal och grovlek anmärkningsvärda bjälkar, forna tiders stabila men tunga redskap och våra dagars byråkratism med kontrollorgan, som tycks ha tendens att både växa och yngla, kan tjänstgöra som illustration till ovan anförda funderingar. Det möter inga svårigheter att plocka fram flera illustrationsmateriel.

Jag ber om overseende med dessa spekulationer, som kan synas ovidkommande men som åtminstone enligt min mening ej är utan betydelse för klart perspektiv. Man får nämligen ingen riktig bild av ett landskap, om man riktar en strålkastare mot en punkt. Är ljuskäglan en aning färgad blir resultatet ej bättre. Kanske har angreppen på brandförsvaret varit en aning punktbetonade och även färgade.

Brandkårens verksamhet.

Brandkårens verksamhet kan omfatta fyra områden nämligen.

1. Förebyggande brandskyddsarbete.
2. Eldsläckning.
3. Sjuktransport.
4. Annan hjälpverksamhet.

Vid de mindre kårerna bortfaller dock de två sista punkterna.

Det förebyggande brandskyddsarbetet.

Det förebyggande brandskyddsarbetet utföres av befälet. Härvid är det av betydelse, att det mera kvalificerade befälet endast sysslar med de väsentliga eller svårare uppgifterna, medan rutinarbete och enklare frågor överlämnas till övrigt befäl. Utan denna inställning kan befälskadern ej anpassas efter behovet.

När en stad med 17.500 invånare anställer en vice brandchef med brandchefsutbildning kat. I, blir åtminstone författaren till dessa rader betänksam. Det betyder ett högt kvalificerat brandbefäl på 8.750 invånare. Vad skall den vice brandchefen göra? I Köpenhamn, som

anses vara synnerligen väl försett med kvalificerat brandbefäl, är motsvarande siffror ungefär 1 på 50.000. Även om jämförelsen haltar på grund av städernas olika storlek, är disproportionen tydlig. De arbetsuppgifter, som kräver högre utbildning, berör särskilt organisationen och det förebyggande brandskyddet. De verkligt krävande uppgifterna i en stad med under 20.000 invånare kan ej vara flera, än att de hinner handläggas av brandchefen personligen. Mycket av det övriga arbetet kan med fördel överlåtas på befäl med brandmästareutbildning kat. I. Inte heller torde det vara nödvändigt att svårare frågor handlägges under brandchefens semester eller fridagar. Säkerligen finns där inte flera industrier med svårbemästrade problem, än att brandchefen före sin årliga semester kan underrätta vederbörande om sin bortovaro, så att erforderliga konferenser kan ordnas före avresan eller efter hemkomsten. Organisationsarbetet för brandkårens bestånd och utveckling bör brandchefen under alla förhållanden personligen handlägga.

Ledningen av släckningsarbete under brandchefens frånvaro kan ej heller motivera anställning av ett befäl med brandchefsutbildning kat. I. En duglig brandmästare, invuxen i brandkåren och med lokalkännedom, sköter säkerligen eldsläckningen säkrare än en oerfaren ungdom med högre utbildning. För den senare kan befattningen aldrig bli annat än en språngbräda, som han lämnar, då en bättre plats yppar sig. En liten yrkesbrandkår är inte betjänad av att vara övningsobjekt och passageplats.

Om en tendens att anställa befäl med överkvalificerad utbildning skulle vinna spridning, kommer detta i längden att medföra antingen, att befattningarna i förhållande till arbetsprestationen överbetalas, eller också att vederbörande i förhållande till sina kvalifikationer underbetalas. I förra fallet belastas brandförsvaret i onödan. I senare fallet, vilket väl ligger närmare till hands, drivs av ekonomiska skäl ynglingar med goda studentbetyg och håg för brandyrket över till andra verksamhetsområden. Detta innebär en fara som ej får förbises, och som brandskolan redan haft kännning av.

Det är alltid dålig ekonomi, att sätta personer med kvalificerad utbildning på okvalificerade uppgifter. Brandbefälets kvalifikationer måste anpassas efter uppgifternas svårighetsgrad.

Telesignals brandalarm
finnes bl. a. hos:

ASEA, Västerås
 AB Volvo, Göteborg
 Jerfeds Mek. Verkstads AB, Örnsköldsvik
 Nya Vermlands-Tidningen, Karlstad
 Fastighetskontoret, Hälsingborg
 Sabbatsbergs Alderdomshem, Stockholm
 Gällivare Alderdomshem, Gällivare
 Jakobsbergs Barnhem, Karlstad
 Socielunds Skol- o. Vårdhem, Strömsholm
 Domkyrkan, Härnösand

Upptäcks ett eldsvådettillbud under de första minuterna, innan elden hunnit sprida sig, finnes stora chanser att bekämpa den och begränsa skadorna.

Telesignals brandalarmanläggning larmar, innan elden skjutit fart.

Med Telesignals vilströmskontrollerade, automatiska brandalarmanläggning har Ni en alltid vaken brandvakt i varje lokal dygnet om.

AB Telesignal

Ormbergsvägen 5, Gröndal

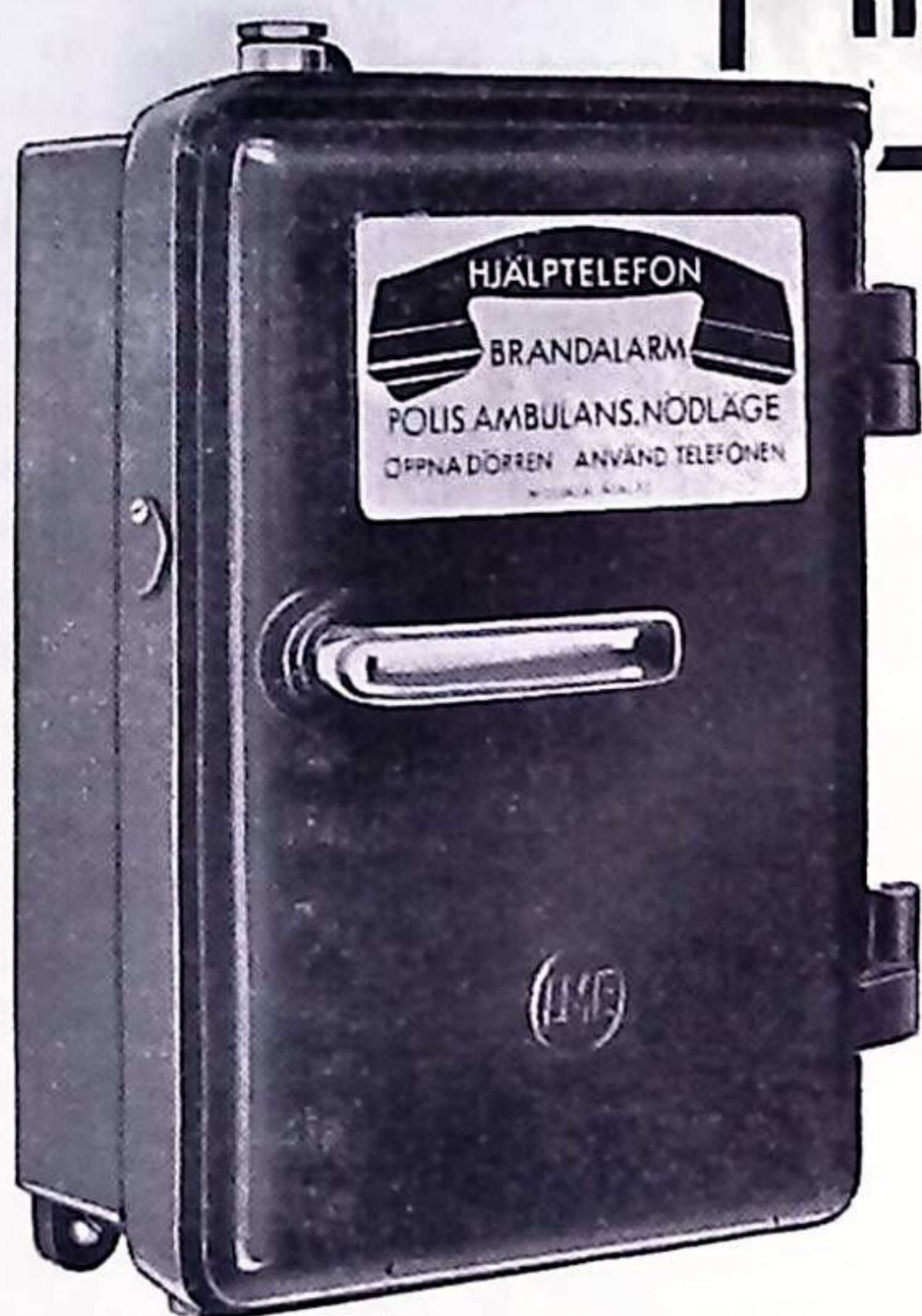
Stockholm

Tel. 45 96 60, 45 96 61

Avdelningskontor: Hälsingborg, Nytorrgatan 87 B
 Borås, Bergdalsgatan 20
 Sundsvall, Box 818

Tel. 130 09
 „ 208 54
 „ Matfors 452

LM ERICSSONS NYA HJÄLPTELEFONSYSTEM

L M Ericssons hjälptelefonanläggning består av telefonskåp placerade längs gator och vägar i ett samhälle och anslutna till brandstationens eller polisstationens alarmeringscentral.

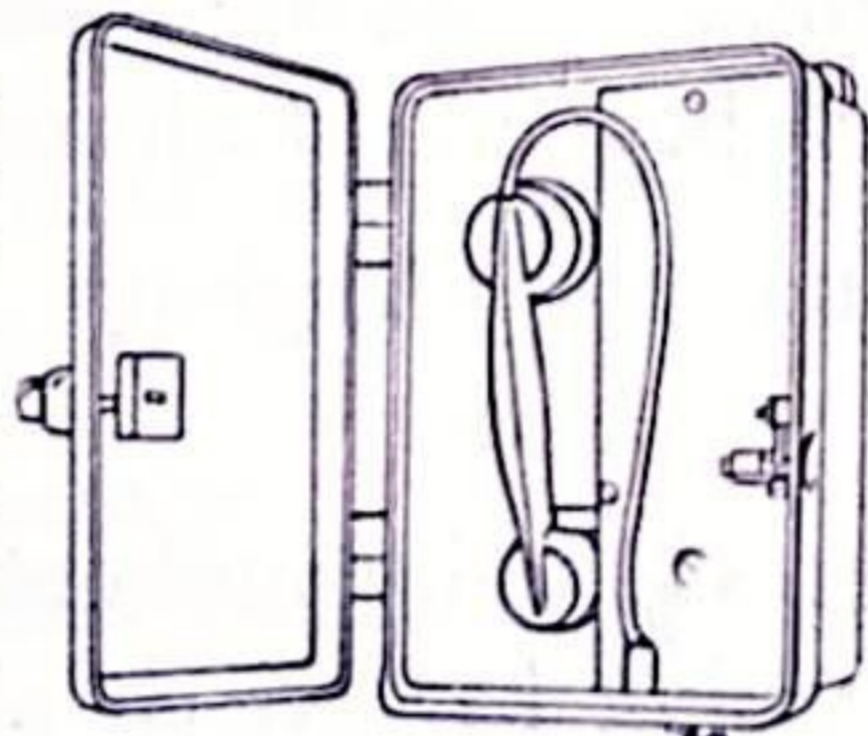
För alarmering av brandkår, polis, ambulans eller vid annat nödläge öppnas hjälptelefonskåpets dörr, varvid alarm omedelbart registreras på alarmeringscentralen och önskat meddelande kan lämnas över den i skåpet befintliga telefonen.

Hjälptelefonanläggningen kan även användas som tjänstetelefonanläggning för samhällets befattningshavare, t. ex. polis, brandkår, elverk, trafikverk och liknande, varvid samtalen från alarmeringscentralen kan vidarekopplas till respektive befattningshavares tjänsteställe.

Vid tjänstesamtal öppnas skåpdörren med särskild nyckel och denna signal markeras på alarmeringscentralen på särskilt sätt, varigenom den vakthavande

... för snabb alarmering

Hjälptelefonskåpen är utförda i lättmetall och lackerade i signalrött. För sina viktigaste funktioner innehåller de inga reläer eller andra ömtåliga delar.

För närmare uppgifter — ring eller skriv! Våra specialister tar sig gärna an Edra problem.

har möjlighet att skilja på alarmanrop och tjänstesamtal för att kunna ge alarmanropen förtursrätt.

Systemet medger möjlighet att från polisstationen kunna utsända anrop till patrullerande poliser, vars uppmärksamhet påkallas genom blinkningar på den lampa som markerar brandskåpens placering.

L M Ericssons hjälptelefonssystem medger möjlighet för anslutning av upp till 8 st alarmentelefonskåp på samma ledning, men trots detta erhålles på alarmeringscentralen direkt angivelse från vilket av de i ledningen inkopplade skåpen signal utgått.

Denna möjlighet med flera skåp på samma ledning medför stora fördelar, då anläggningskostnaden och abonnemangskostnaden för ledningar härigenom väsentligt kan nedbringas.

Hjälptelefonsystemet medger anslutning av automatiska brandalarmanläggningar.

Centralutrustningen på alarmeringscentralen kan kompletteras med utrustningar för olika system av anläggningar för intern alarmering.

LM ERICSSONS SVENSKA FÖRSÄLJNING AB

Ericsson
LM

KUNGSGATAN 33, BOX 877, STOCKHOLM 1. TEL. 22 31 00

ST. BADHUSGATAN 20, GÖTEBORG. TEL. 17 09 90

ST. NYGATAN 27 B, MALMÖ. TEL. 711 60

RÅDHUSGATAN 1, SUNDSVALL. TEL. 559 90

Eldsläckningstjänsten.

Betecknande för eldsläckningstjänsten är kravet på vakttjänst, då och då avbruten av utryckningar. Visserligen fordrar flertalet utryckningar små insatser men storbranden ligger dock alltid på lur. Härigenom är det svårt att avväga styrkan, så att den å ena sidan ej blir alltför kostsam och å andra sidan tillräckligt stark.

Under de senaste åren har till följd av personalens stegrade fordringar på lön och fritid de ekonomiska kraven ökats. Detta gäller alldeles särskilt yrkesbrandkåreerna men berör även borgarbrandkåreerna. Fritidsfrågan driver nämligen personalkostnaderna i höjden på ett sätt, som ej motsvaras av den erhållna arbetskraften. Medan ett vanligt företag räknar med att utnyttja den anställdes hela arbetskraft, kan brandkåren, beroende på det fritidssystem som tillämpas, endast räkna med att tillgodogöra sig hälften eller något annan storleksordning, som måste uttryckas i form av bråk. *Desto angelägnare är det, att personalen ej överdimensioneras.*

En stor del av sin yrkesskicklighet förvärvar brandmannen på brandplatsen. Ju flera eldsvådor han deltar i, desto större rutin förvärvar han. Ej ens mycket väl ledda övningar kan uppväga eldsläckningsvana. Denna omständighet jämte den större beredskapen, har varit yrkesbrandkårens styrka. Med kortare tjänstgöringstid kommer den enskilde yrkesbrandmannen automatiskt att deltaga i färre eldsvådor. Skillnaden ifråga om eldsläckningsvana mellan yrkesbrandmannen och borgarbrandmannen kommer härigenom att utjämnas.

De svenska städerna, med undantag av de största, måste vid jämförelse med utlandet anses ha anmärkningsvärt starka yrkesbrandkårer. I flera länder, där brandskyddet står på ett med svenska förhållanden fullt jämförligt plan, förekommer borgarbrandkårer och framför allt frivilliga brandkårer i betydligt större utsträckning som komplement till eller i stället för yrkesbrandkår. Det kan därför diskuteras, hurvida ej en del av våra yrkesbrandkårer håller på att överdimensioneras. Och ändå ha de flesta ont om folk men det är en annan historia, vartill det finnes anledning att återkomma längre fram.

Utvecklingen i vår tid kännetecknas särskilt av, att mer och mer av arbetet överlåtes på maskiner av olika slag. Den enskilde individen som sköter maskinen, kan därigenom presterar

mer. Brandkårer utgör härvidlag intet undantag. När brandväsendets stegrade kostnader för personalen från fler håll påtalats, är det angeläget tillse att varje anställd brandman på eldstället kan göra största möjliga insats. Medlen är att sätta god och ändamålsenlig materiel i hans hand samt att lära honom utnyttja densamma. God materiel och väl utbildad, till numerären lämpligt avvägd personal, ger i det långa loppet största säkerhet inom en rimlig kostnadsram. Ifrån denna utgångspunkt är det beklagligt att här i landet ej finnes någon brandteknisk forskningsanstalt, som kan bidra till en snabb och säker teknisk utveckling. Den skulle säkert betala sig många gånger om.

Eftersom de stora eldsvådorna dess bättre är mycket fåtaliga i förhållande till de små och medelstora, kan första utryckningen, d. v. s. den som ligger i högsta beredskap och följaktligen är den dyraste, av kostnadsskäl ej dimensioneras med hänsyn till de katastrofartade bränderna. Följaktligen fordras en väl utbildad reserv bakom den kärna, som första utryckningen utgör. Här är ett område där det synes finnas tillfälle till besparingar utan att effektiviteten eftersättes.

Två möjligheter är härvid tänkbara nämligen att utnyttja borgarbrandkårer eller frivilliga brandkårer i större utsträckning eller att ordna en väl organiserad släckningshjälp. Eventuellt kan båda metoderna användas i kombination.

Den första möjligheten har redan berörts men det bör måhända påpekas, att även i stora städer utomlands kan man finna borgarbrandkårer eller frivilliga brandkårer som komplement till yrkesbrandkårer. Systemet, som passar utmärkt ihop med eldsvådornas varierande storlek, förtjänar att begrundas. Man bör härvid besinna att vid bränder, där det gäller stora insatser, kan *en* yrkesbrandman, han må vara aldrig så skicklig, ej uppväga ett flertal dugliga borgarbrandmän.

Även i åtskilliga samhällen, vars brandförsvaret vilar enbart på borgarbrandkår är det sannolikt möjligt att minska personalkostnaden utan att beredskapen och slagkraften nedgår.

Genom att uppdelas kåren i två ev. flera uppådd varav det första har högsta beredskapen och svarar för flertalet utryckningar bör kostnaderna kunna nedbringas eftersom hög beredskap alltid är dyrbar. Under förutsättning att materielutrustningen är ändamålsenlig och väl

genomtänkt höjes även borgarbrandmannens prestationsförmåga. Första utryckningsstyrkan bör följaktligen då kunna minskas utan att effektiviteten nedgår. Tankegången kan illustreras med följande exempel. Lämpligare uppläggning av slangen å utryckningsfordonen är en enkel och billig förbättring. Den vanliga slangrullen, som bäres av två man, är både tidsödande och arbetskrävande. Vid många tillfällen kan slang, om den är lämpligt förpackad, utläggas från fordon eller med slangkärre på kortare tid och med mindre personal. Den under senare år tillkomna slangväskan är jämfört med slangrullen en förbättring men den täcker ej alla lägen. Medförande av vatten kan på många platser höja effektiviteten. För eldsläckningsresultatet är de första åtgärderna ofta avgörande. Den första ledningen är alltid den viktigaste. Ju snabbare den kan sättas in desto större är utsikterna att lyckas. Genom att numerären i första utryckningen minskas bör borgarbrandkårens utryckningstid kunna förkortas, ty de som anländer först behöver ej vänta på de övriga. En mindre styrka samlas alltid snabbare än en större. För soteldar, undersökningar och liknande behöver endast första utryckningen engageras, vilket ekonomiskt är en fördel. En förutsättning är emellertid att det finns ytterligare ett (ev. flera) fordon. Detta (dessa) bör emellertid kunna göras betydligt enklare än de brandfordon, som i allmänhet anskaffas. Att här gå in på utrustningsdetaljer, som dessutom alltid måste anpassas efter de lokala förhållandena, skulle föra långt och faller dessutom utanför ramen för denna artikel. Det väsentliga är en organisation, som även ger borgarbrandkåren en välövd och välutrustad kärna.

Den ständigt pågående förbättringen av vägar och motorfordon ger ökade möjligheter till snabb och säker släckningshjälp. Det vore egendomligt, om ej denna omständighet skulle kunna utnyttjas för att bemästra svårare lägen. Släckningshjälpen måste emellertid förberedas organisatoriskt och genom övningar, ty om den vid nödläge improviseras, förlorar den i effektivitet.

Det finns för övrigt vackra exempel på god samverkan mellan flera olika kårer t. ex. bränderna i Igelsta brädgård utanför Södertälje, Ekeby tegelbruk invid Uppsala och AB Statens Skogsindustrier i Skinnskatteberg. Gemensamt för dessa lyckade släckningar är, att verksamheten varit förberedd. Släckningsarbetet har kun-

nat genomföras planmässigt av det enkla men likväl avgörande skälet, att det funnits *en på förhand uppgjord plan med vilken de deltagande kårerna varit förtrogna*. Detta gäller inte minst alarmeringen. Brandchefen i den hotade kommunen skall så att säga endast ha att trycka på en knapp för att utlösa den släckningshjälp, han anser erforderlig. Befälet vid de anländande hjälpavdelningarna måste också, åtminstone i stora drag, känna de objekt inom hjälpområdet, där större insatser kan väntas vara erforderliga.

Uppsala och Södertälje är exempel på två städer där tillgängliga närbelägna brandkårer, såväl industribrandkårer som landsbygdsbrandkårer, inrangeras i brandförsvarsorganisationen, för att tagas i anspråk i kritiska lägen. Det är därför säkert ingen tillfällighet att släckningen av bränderna vid Igelsta och Ekeby, som båda redan i utgångsläget fordrade stora insatser, fick ett anmärkningsvärt lyckligt förlopp. Systemet kan rekommenderas till efterföljd. Att det kan genomföras och även passar för orter med enbart borgarbrandkårer, därom vittnar branden i Skinnskatteberg.

Semesterfrågan skjuts genom lagstiftning mer och mer i förgrunden och vållar särskilt vissa borgarbrandkårer svårigheter. Organiserad samverkan mellan närbelägna kårer är ett medel att motverka försvagning av manskapsstyrkan under semestertid.

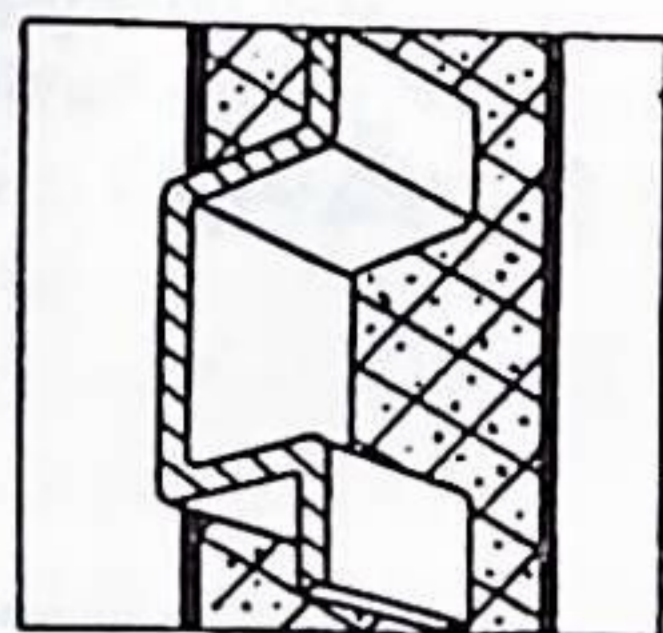
Den kretsindelning, som på åtskilliga platser genomförts, är liksom lokala brandbefälsförningar organisationsformer som i hög grad bidrar till och underlättar planlagd släckningshjälp. Båda formerna förtjänar att vinna allmänare spridning. Även länsförbunden har på detta område en uppgift att fylla, såväl ifråga om initiativ och stöd vid planernas uppgörande som vid de nödvändiga gemensamhetsövningarna.

Sjuktransporterna.

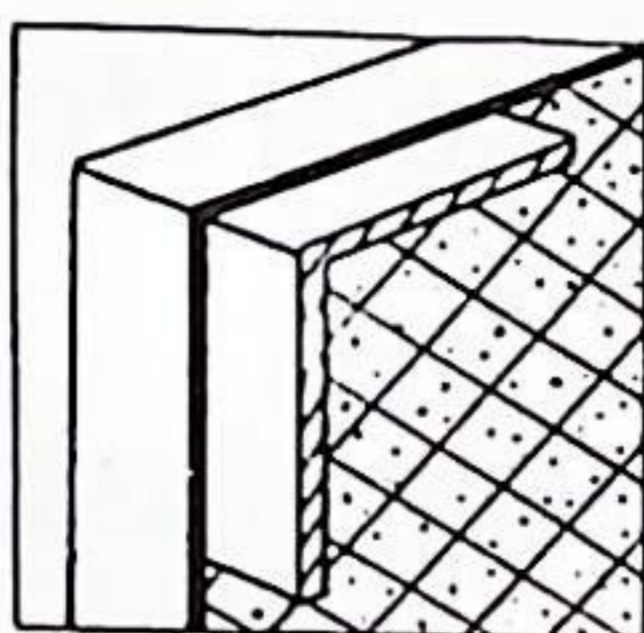
Från att ursprungligen ha haft eldsläckning som utslutande uppgift har brandkåren, särskilt i de större städerna, blivit en institution, dit var och en kan vända sig för att få hjälp i nödlägen och i viss utsträckning även i andra fall. Den kontakt mellan brandkåren och allmänheten, som härigenom vinnes, är säkerligen ej utan betydelse.

Betänklig blir emellertid denna verksamhet om den tenderar att ta sådan omfattning att den verkar störande på huvuduppgiften, eld-

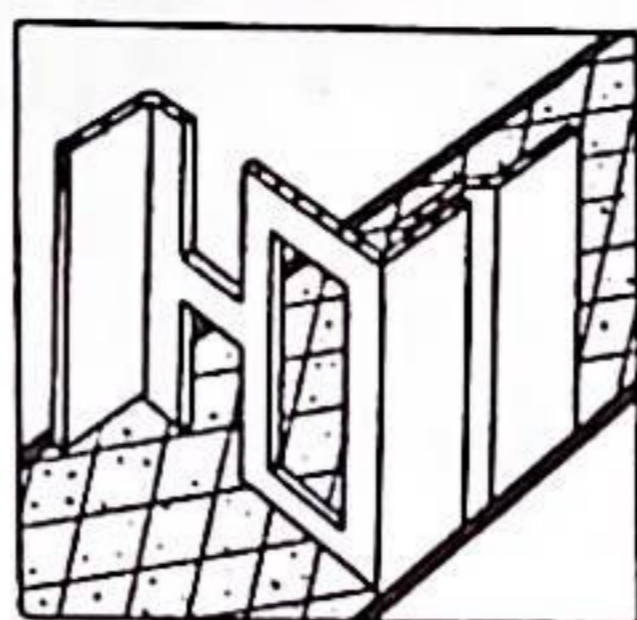
HORISONTALSTAG
av 3 mm plåt ger extra motståndskraft vid brand och ökar dörrens livslängd.

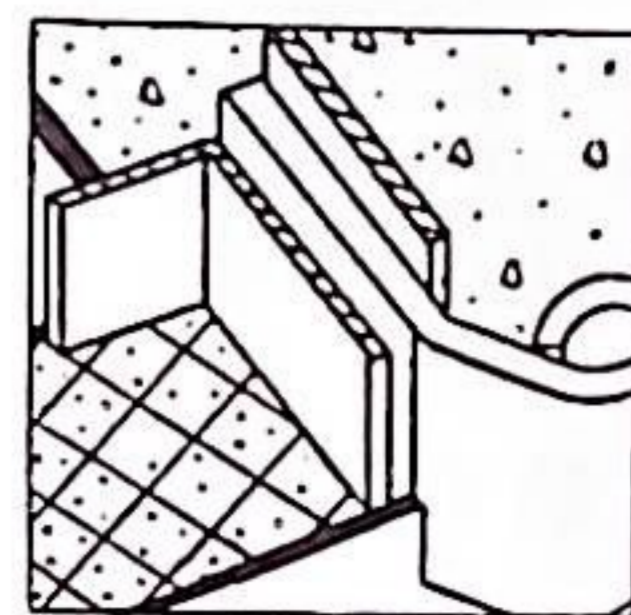
HÖRNFÖRSTÄRKNING
i alla fyra hörnen ger extra stadga och täthet åt dörren.

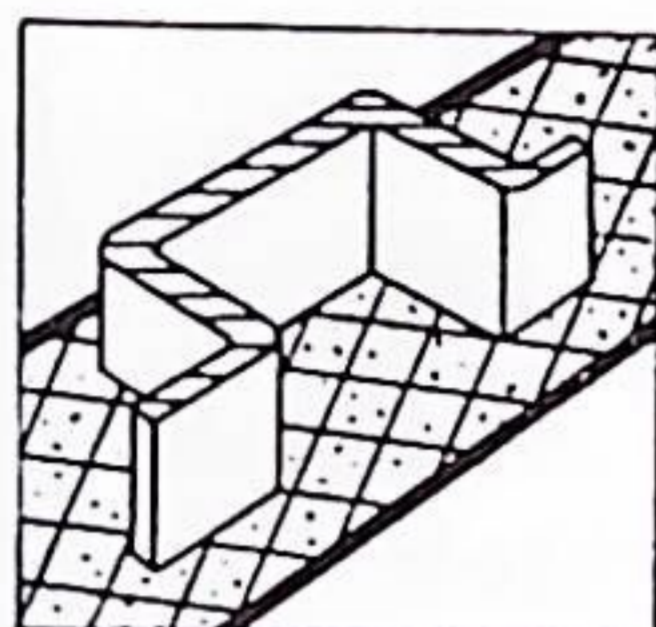
MELLANSTAGEN,
de s.k. "hakprofilerna" binder samman dörrplåtarna utan skruv, nit eller svetsförband. Den speciella perforeringen hindrar effektivt värmens genomledning.

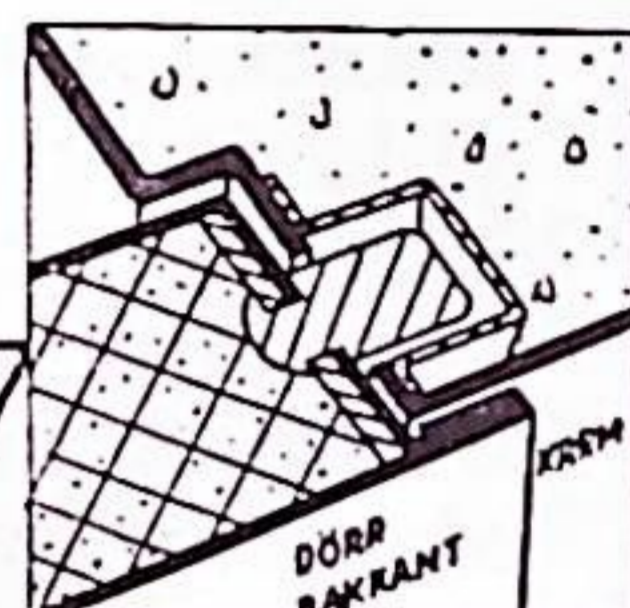
FÖRSTÄRKNING FÖR GÅNGJÄRN
Gångjärnens säkra fastsättning i såväl dörr som karm minskar utgifterna för justering.

VERTIKALSTAG
av 3 mm plåt s.k. "brandstag" hindrar dörren från att bukta sig vid brand. Ökar dörrens livslängd.

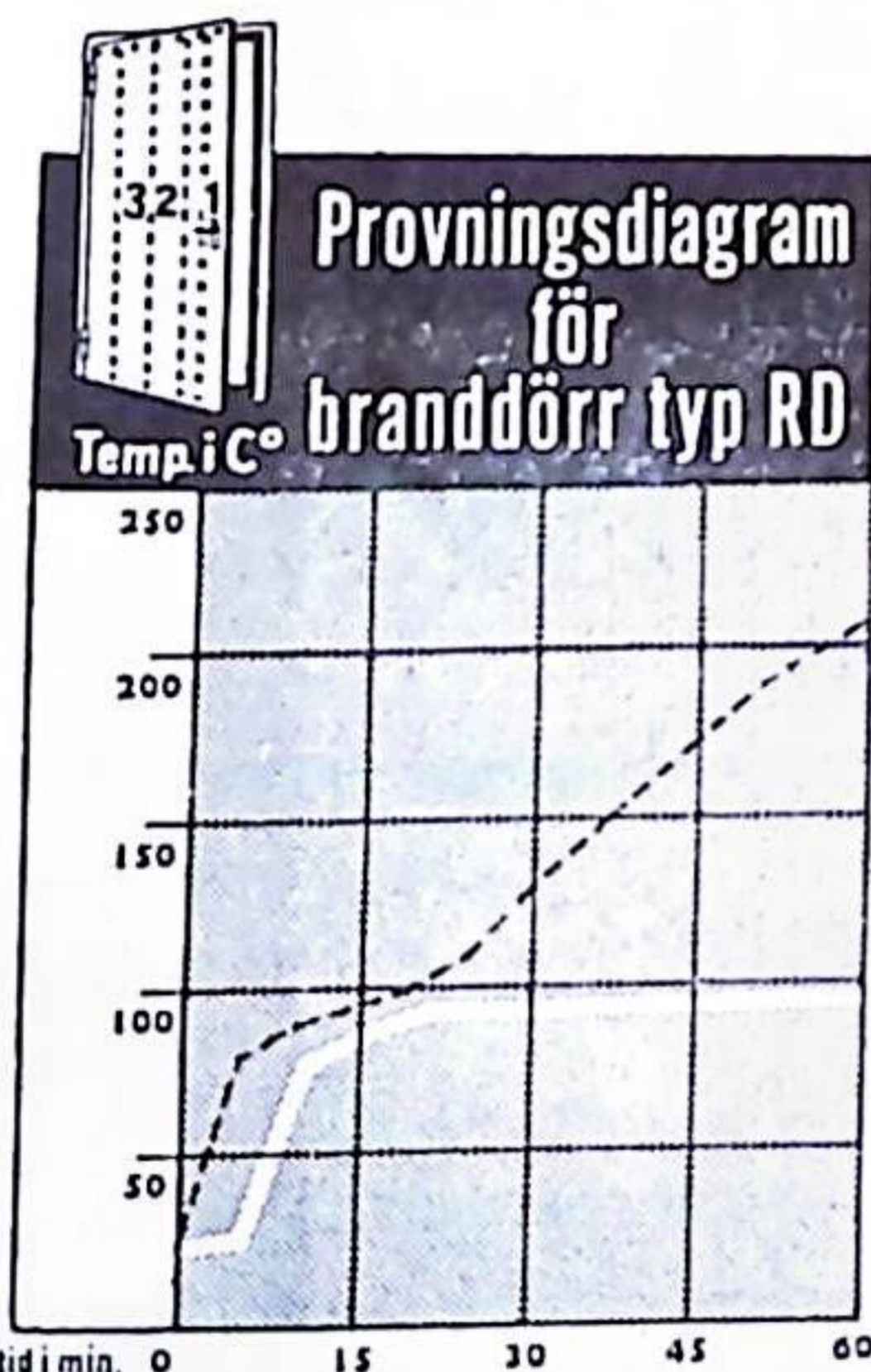
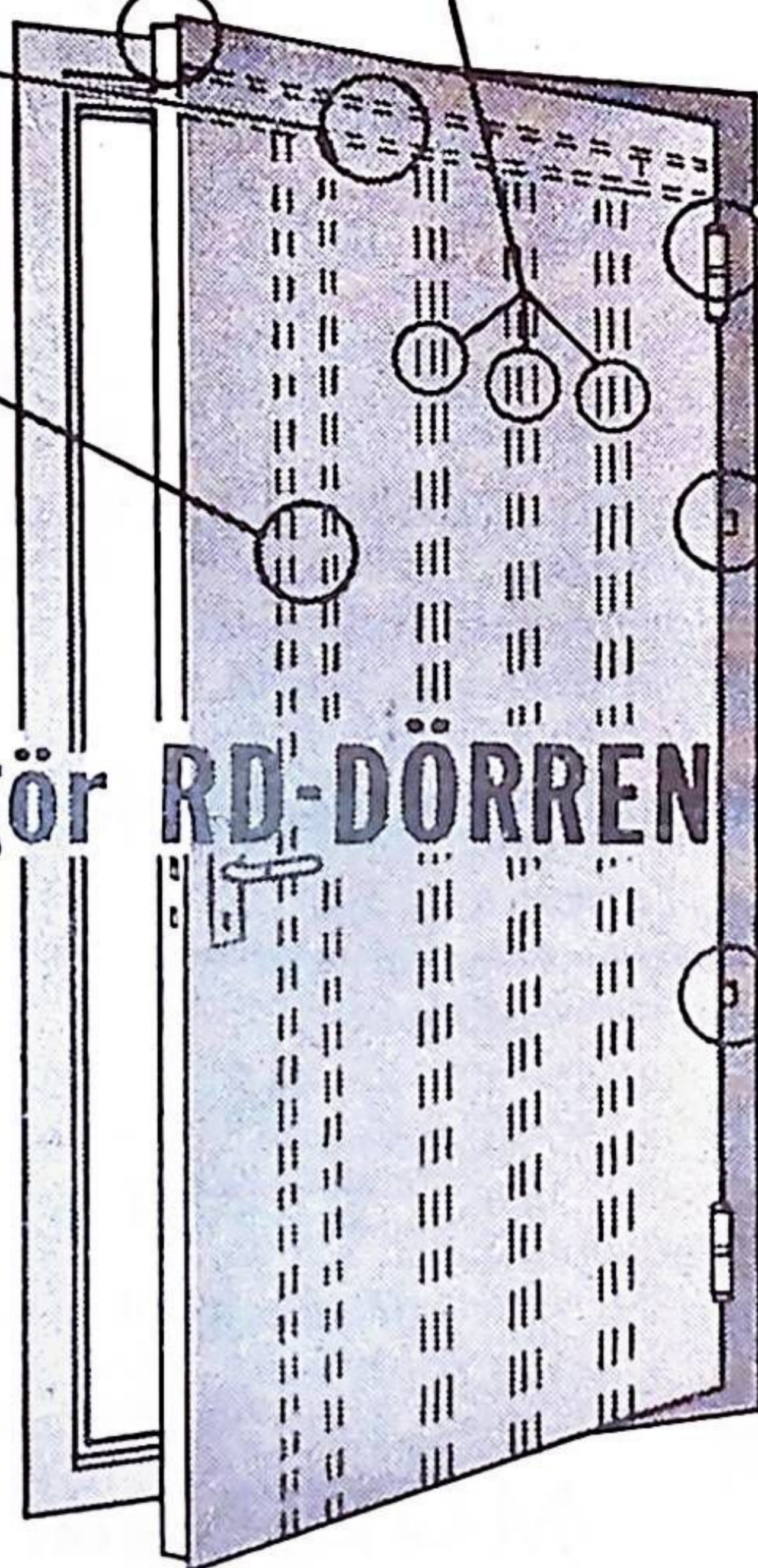

FASTA BAKREGLAR
säkrar dörren i karmen även om gångjärnen deformerats vid brand eller inbrottsförsök.

Konstruktionsfinesser
jämt
"kassaskåpsisolerering"

gör **RD-DÖRREN** **oöverträffad**

Studera ovanstående bilder! De representera RD-dörrens konstruktiva "mervärden". Tillammans med den fast gjutna isoleringsmassan bilda dessa "kärnan" i RD-dörren.

Vid officiell brandprovning av RD-dörren erhöles vidstående diagram, som visar tempera-

turen på dörrens luftsida. Provnigen pågick under 1 timma i en temperatur upp till 925°C och gav detta enastående resultat tack vare massans höga isoleringseffekt.

RD-dörren är brandhärdig klass B 1 och fyller dessutom sin uppgift som stark och bekväm gångdörr.

Vill Ni ha fler tekniska data om RD-dörren, skriv eller ring efter vår broschyr.

ROSENGRENS

för världen av världen

E A. ROSENGRENS AB GÖTEBORG STOCKHOLM MALMÖ NORRKÖPING

Mätpunkternas placering

- 1 Vid låslådan, som utgör ca 2 % av dörrens totala yta.
- 2 På en punkt mellan stagprofilerna, där utrymmet mellan dörrplåtarna enbart utgöres av isoleringsmassa.
- 3 På en av stagprofilerna.

Mössmärken - Gradbeteckningar
Armbindlar - Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A-B

Arbetargatan 33 A

STOCKHOLM

Tel. 54 20 03 - 54 20 04 - 54 20 05

Nyheter från Brissmans

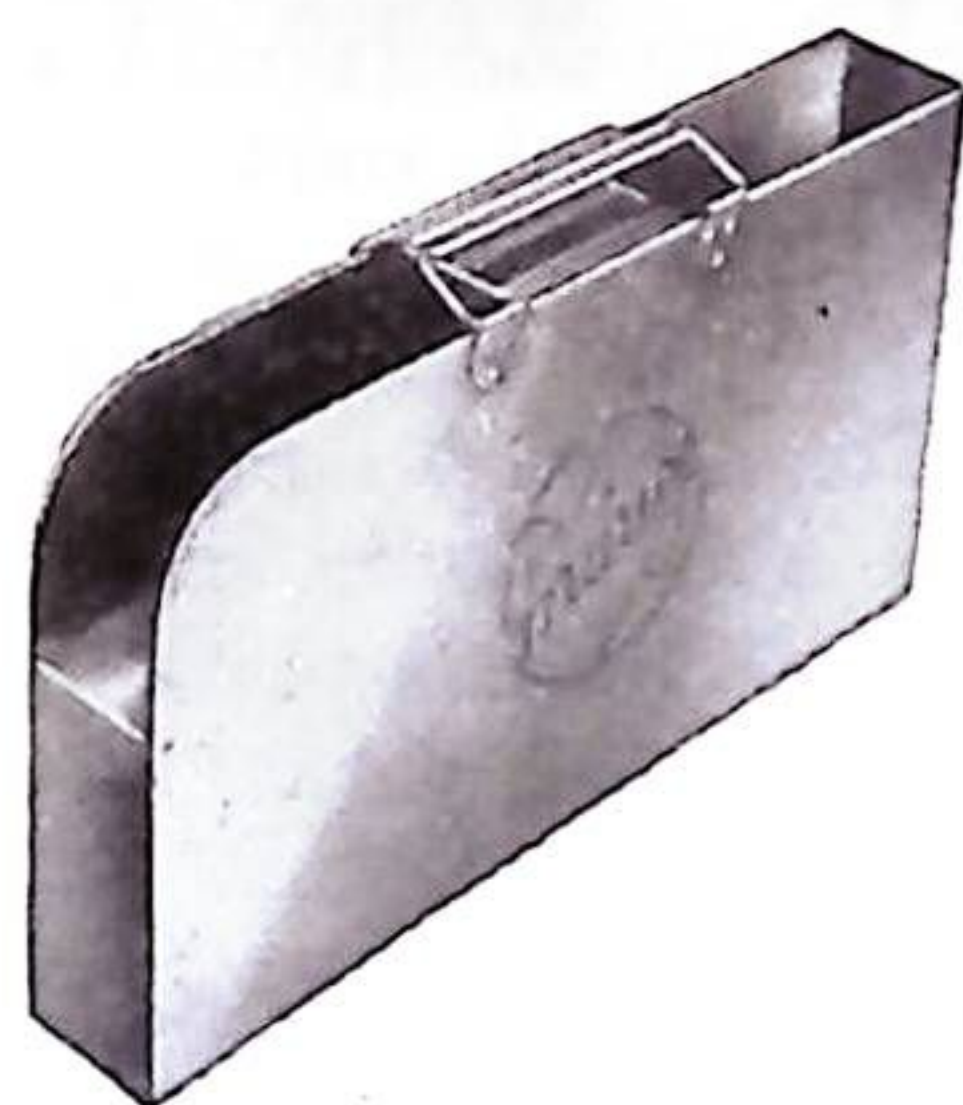
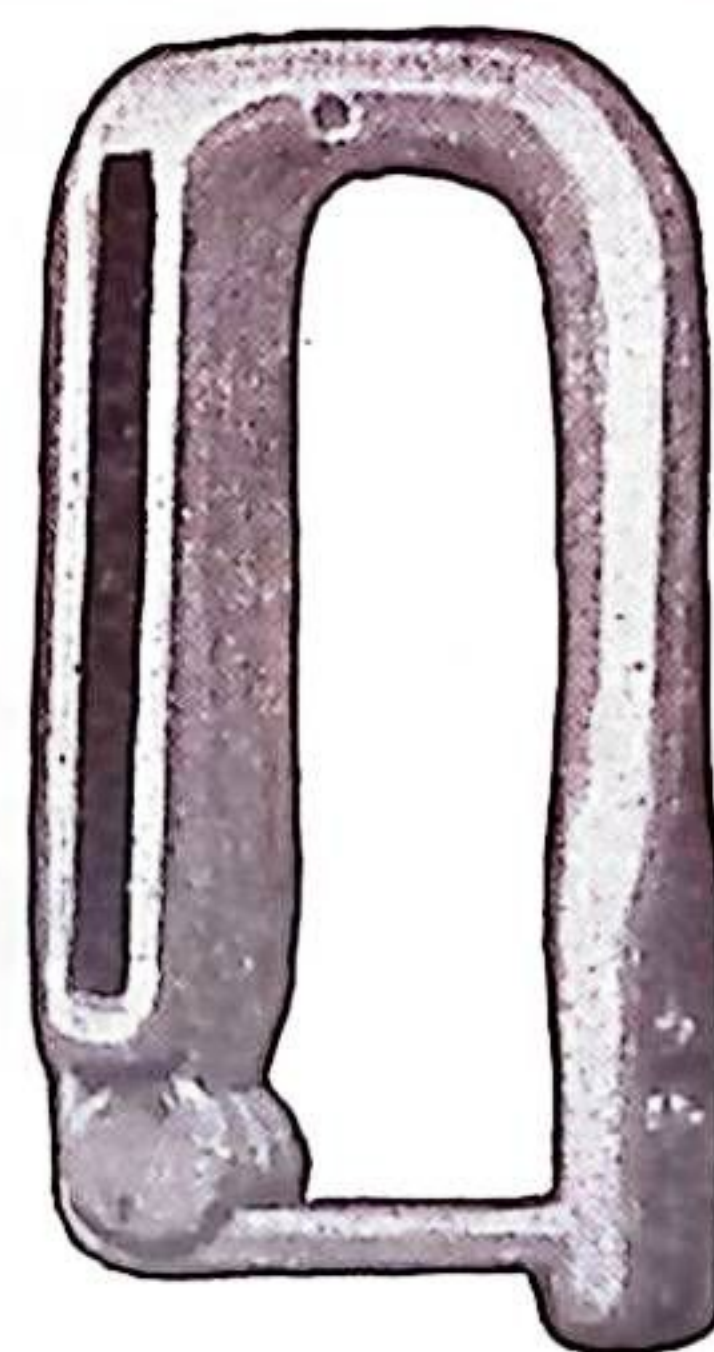
Manskapslina av NYLON, brottgräns c:a 900 kg., vikt med väska 650 gram. Ruttnar ej, mjuk och smidig även om den är våt samt slitstark.

Manskapslina med stålwire, brottgräns 850 kg., stark och eldsäker.

Bälthake av lättmetall, brottgräns 2.520 kg., lätt och rostfri. Monteringshylsor för brandslangar, vulkaniseringsapparater samt all övrig brandmateriel med kort leveranstid.

Brissmans Brandredskap, Halmstad

Telefon 3333

M O W E
S L A N G L Å D A

av lättmetall — åter i lager

Aktiebolaget

MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5

M A L M Ö

Tel. 388 40, 759 12

Specialfirma i brandredskap

Det Ni länge väntat på har kommit!

Vi ombesörjer omladdningar och kontroller av alla slag av kemiska handeldsläckningsapparater, vi undervisar och demonstrerar i dess användande. Vi försälja alla slag av brandmateriel. Spec.: Kemiska handeldsläckare, brand- och gummislang, länsapparater och kolsyresnö. Ring eller tillskriv oss för vidare upplysningar.

AB BRANDTJÄNST

Källgatan 15 C, VÄSTERÅS

Tel. 347 29, 367 01, 310 32

släckningen. Det kan nog ifrågasättas, om inte detta på sina håll är fallet med sjuktransportväsendet. I huvudstaden tar t. ex. sjuktransporterna så mycket av personalens tid i anspråk, att man med fog kan säga att eldsläckningen närmast är att betrakta som ett annex till sjuktransporterna.

Brandkårens sjuktransporter är inte billiga, utom för dem, som begagna sig av desamma. Förutom den personal, som bemannar sjukvagnen, måste nämligen i kostnader inräknas ett antal brandmän, som åtnjuter fridygn. Med de transportavgifter, som kommunerna i genomsnitt betingar sig, måste därför det allmänna träda emellan. I Stockholm anses kommunen tillskjuta 21 kr. per transport, medan den sjuke erlägger 10 kr., därest han ej är medellös. I så fall betalar kommunen hela kostnaden. Då huvudstadens brandkår utför över 40.000 sjuktransporter per år, tillskjuter staden ungefär en miljon kronor. Huruvida det beräknade tillskottet, 21 kr. per transport, är en riktig siffra eller huru mycket av transportunderskottet som *brandkåren* i verkligheten får betala torde vara omöjligt att utreda. Detsamma gäller sannolikt även andra platser. Brandväsendet och sjuktransportväsendet, är nämligen på de flesta orter så intimt sammankopplade, att en icke oväsentlig del av kommunens sjuktransportkostnader med största sannolikhet osynligt påföras posten "brandkåren". Här ligger kanske en av anledningarna till att brandväsendet på sina håll anses dyrbart.

När brandkåren i samband med motoriseringen tog hand om sjuktransporterna i större skala, skedde detta bl. a. av följande motiv:

1. De nya bilförarna behövde kör- och trafikvana.
2. Sjuktransportverksamheten gav anledning att utöka personalen.

Så länge transporterna höll sig inom rimliga gränser, innebar väl nyanställningen även ett visst tillskott till eldsläckningsstyrkan. Förhållandena har emellertid ändrats och vare sig det första eller andra motivet existerar längre, åtminstone ej vid de större kårerna. Brandkåren anställer numera körvant folk och i stället för att vara ett tillskott till eldsläckningsstyrkan medför sjuktransportväsendet i stället på många håll en försvagning.

Att sjuktransportverksamheten i begynnelsen var av mycket måttlig omfattning berodde bl. a. på att sjuka och skadade personer då använde andra transportmedel i betydligt större

utsträckning än vad numera är fallet. Den allmänna uppfattningen var nämligen att brandkåren var en huvudsakligen för nödlägen avsedd institution, som ej borde besväras i onödan. Nu förefaller det som om det snarare vore tvärtom. Hur ofta förekommer det ej att personer själva lägger sig på båren och efter fullgjord transport avlägsnar sig gående. Många av dessa skulle sannolikt utan men kunna färdas sittande. Varför då ej använda vanlig personbil? En taxiresa drar betydligt mindre kostnader än en sjukvagnstransport. Det är inte tu tal om att sjukvagnarna åtminstone i de större städerna i detta hänseende missbrukas. De kommunala myndigheterna bör göra klart för sig att ett sådant missbruk är förenat med ganska dryga personalkostnader. Fordonsslitaget spelar i jämförelse härmed en underordnad roll.

För landsbygdens del, där det ofta är fråga om långa transporter, ställer det sig annorlunda. Där är sjukvagnstransport mången gång mera motiverad. Landsbon är emellertid ej så bortskämd och kommer ofta till sitt lasarett eller sin sjukstuga i personbil utan att därför klaga eller kverulera.

På de platser, där större förhållanden råder, finns numera endast ett skäl att helt sammankoppla sjuktransportväsendet och brandväsendet nämligen, att brandkåren är en plats, där det finns personal i ständig beredskap. Eftersom de flesta transporterna äger rum mellan kl. 9—17, är det emellertid dålig ekonomi att bemanna sjukvagnen med personer, som tjänstgöra dygnsvis. (Under trycket av denna oformlighet planeras i Stockholm omorganisationsförsök.) Ju större kraven från brandmännens sida blir på ökad fritid, desto mera ekonomiskt blir det att intimt sammankoppla eldsläckningsväsendet med sjuktransportväsendet. På orter där en eller flera sjukvagnar är i ständig användning hela dagen finns därför anledning undersöka, huruvida ej en självständig sjukvagnsservice vore fördelaktigare. Däremot kan det vara ändamålsenligt, att brandkåren svarar för sjuktransporter nattetid och olycksfallen. En sådan användning kan näppeligen verka nämnvärt störande på beredskapen eller blanda bort de ekonomiska begreppen angående kommunens verkliga kostnader för brandväsendet.

Annan hjälpverksamhet.

Denna torde ej vara av sådan omfattning att den verkar störande vare sig i det ena eller andra avseendet. Däremot bidrager den otvi-

velaktigt till att öka brandkårens popularitet samtidigt som den är en nyttig omväxling i den ofta enahanda vakttjänsten.

Inspektionen.

I ett par av artiklarna påtalas de inspekterande myndigheternas fördyrande inverkan. Utan tvivel var brandförsvaret för några decennier sedan på många håll betänkligt förbisett. Som exempel kan anföras att medan den frivilliga brandkårsrörelsen anmärkningsvärt snabbt slog igenom i Skåne och Dalarna, representerade grannlandskapen Blekinge och Värmland länge lika anmärkningsvärda tomrum. Anledningen var utan tvivel den, att där saknades ledande initiativtagare. I avsaknad av pådrivande krafter förmådde tydligen vare sig enskilda personer eller kommunala myndigheter att få till stånd ett mer än välbehövt brandförsvaret och detta trots det vackra illustrationsmaterial, som fanns på andra sidan landskapsgränsen. Inför sådana påtagliga brister är det förklarligt, att statsmakterna ansåg sig böra ingripa. Om förståelsen för brandförsvaret över lag varit större, exempelvis som i Finland, då hade kanske föreskrifterna givits mjukare former och som en följd därav mer av den gamla frivilligandan levt kvar. Det mesta av denna försvann tyvärr med brandlagen och den nya brandstadgan. Det är onekligen beklagligt att den frivilliga brandkårsrörelsen visar sådan tillbakagång medan likartad ideell verksamhet på andra områden förefaller att gå framåt.

Statsingripandet är emellertid ett faktum och frivillighetens entusiasm har fått ge vika för mera krassa krav.

Om behovet av statsingripande kan man ha olika åsikter, men oberoende härav lär var och en inse, att det icke endast är förenat med fördelar. Bl. a. kräver det tjänstemän, ofta specialutbildade. Här lurar otvivelaktigt en fara,

ty specialister har benägenhet, att bli ensidiga och förlora perspektivet. Vid brandväsendet, som av naturliga skäl berör så gott som all verksamhet inom samhället, är frånvaro av allmänt perspektiv en allvarlig fara. Smidigheten och anpassningsförmågan blir lidande och verksamheten blir linjerad. De av artikelförfattarna som anser, att kommunernas självbestämmanderätt ej får göra sig tillräckligt gällande vid brandförsvarets ordnande har kanske inte alldeles orätt. Den smidighet och anpassning, som i längden bäst tjänar brandförsvaret, fordrar nämligen att de lokala myndigheternas intressen ges tillbörligt spelrum.

De inspekterande myndigheternas verksamhet bör därför i största möjliga utsträckning ges rådgivande, ej dikterande form. Även inom ramen för gällande författningar kan en tjänsteman uppträda olika. Det är ett psykologiskt faktum, att de flesta böjer sig för goda sakskalet medan bryskare former skapar motstånd och ovilja. Den, som sitter centralt, skall även inse, att han ej behärskar detaljerna i perefieren, och att "i många former trivs det sköna". Det verkligt sköna är som bekant i allmänhet ändamålsenligt.

Gemensamt mål.

Slutligen bör kanske framhållas, att även om brandförsvaret förefaller att vara dyrt, är det ännu dyrare att försvaga skyddet. Säkerligen har detta ej heller varit artikelförfattarnas eller motionärernas avsikt.

Det är en nationell angelägenhet såväl att brandförsvaret är starkt som att kostnaderna är rimliga. Detta fordrar ständigt pågående anpassning och rationalisering. Inte minst viktigt är det, att operera bort missförhållandena antingen de uppstått genom utfärdade bestämmelser eller genom förändring av tidigare rådande förhållanden.

Knappar, Möss- och Medlemsmärken

För Svenska Brandkårens Riksförbund

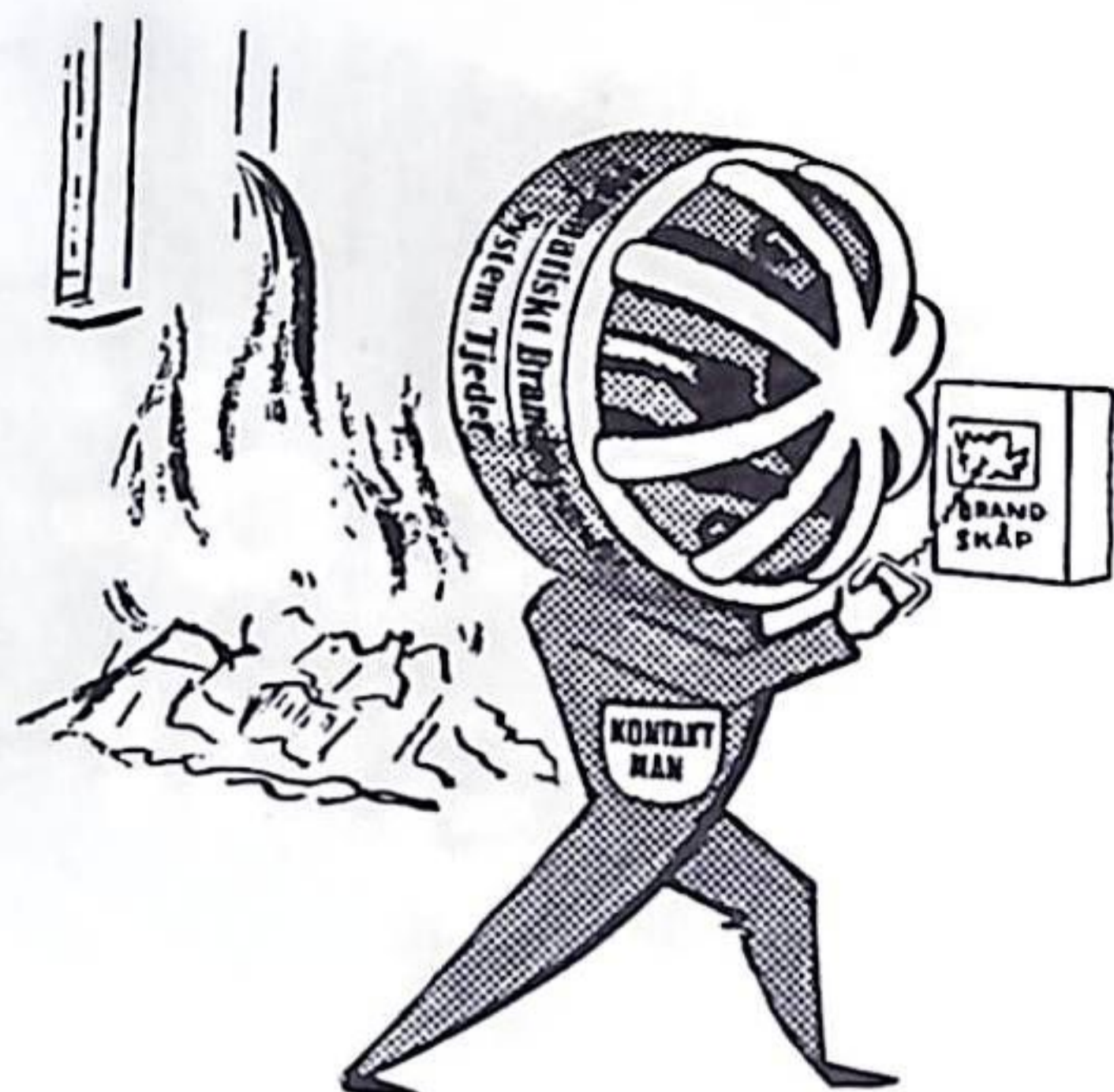
C. C. Sporröng & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7

Telefon 22 56 60

Vi är eldsvådornas fiende nr 1

Som vapen begagna vi oss
bl. a. av marknadens snabbaste termokontakt
typ Tk-48-50-I
med smältpunkt vid 50°C

Vi tillverkar:

Automatiska brandalarmanläggningar för industrier, sjukhus, vårdhem, ålderdomshem, hotell m. m.

Brandskåp för morsesystem med polisblink och telefon.

Branddörrskontroller.

Brandkårsalarmeringar med telefonskåp (det s. k. stjärnsystemet).

Uppringningsanordningar för borgarbrandkårer.

Villa-alarmer.

Personsökare.

Svagströmsanläggningar.

Kolsyresläckare.

Vattensläckare.

Sprutmålningsskåp.

Specialreläer.

Larmklockor.

Automatiska kolsyreanläggningar.

Tag kontakt med:

AUTOMATISKT BRANDALARM AB

— System Tjeder —

Av försäkringsbolagen godkänd anläggningsfirma

Stockholm Va: Avd.-kontor
Bråvallagatan 8. Tel. 32 08 88

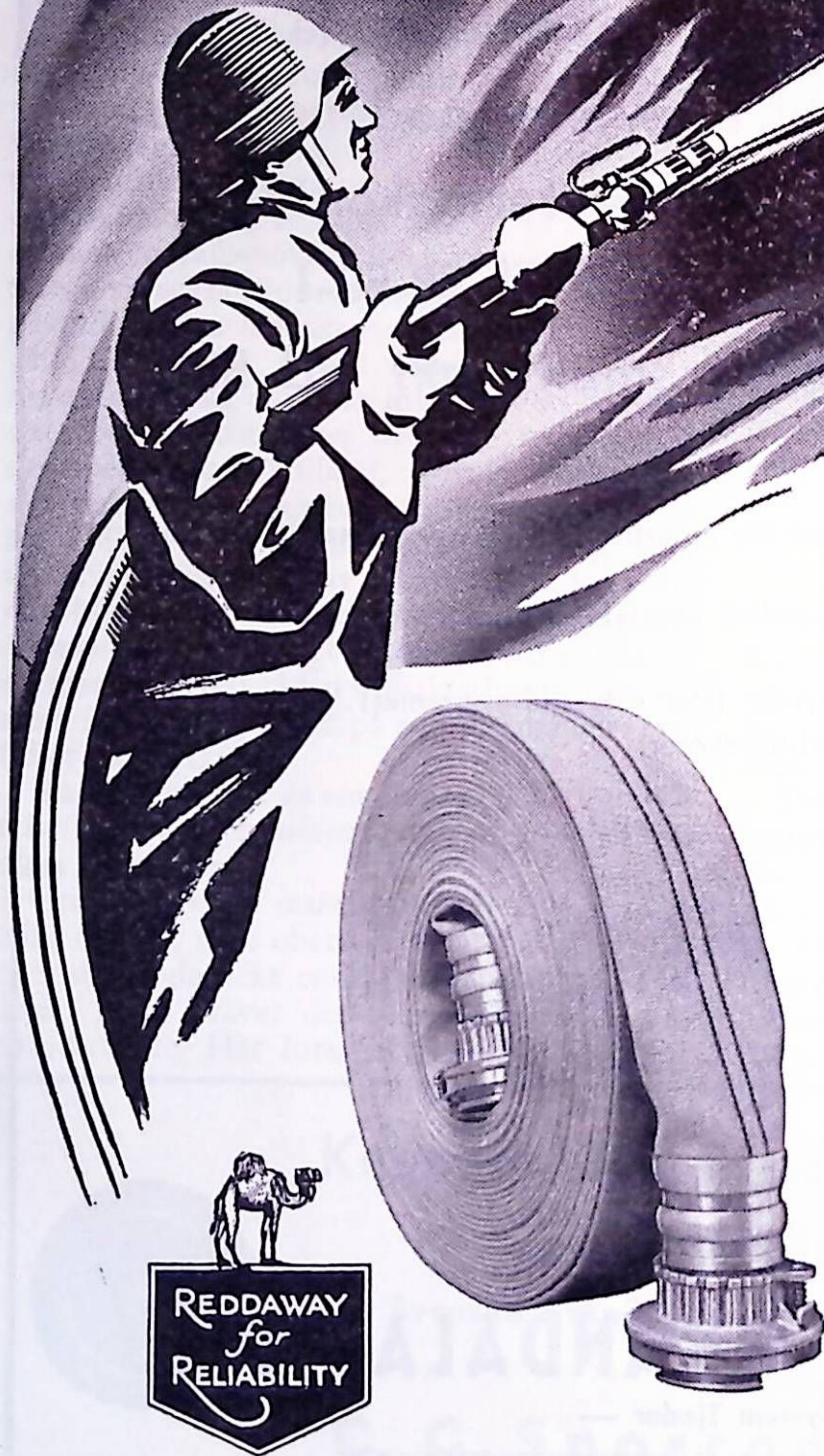
Malmköping: Fabrik o. Huvudkontor
Tel. växel 338

Göteborg: Servicestation
Tel. 19 15 55

REDDAWAY

— ett världsnamn för

brand- slangar

I kampen mot elden kräves pålitliga vapen. Detta gäller inte minst ifråga om slangen, vars uppgift som komplement till den moderna motorsprutan är särskilt maktpåliggande.

REDDAWAY's tillverkning av brandslangar baserar sig på en världsfamnande rik erfarenhet under många decennier — i ständig anpassning till den tekniska utvecklingen.

REDDAWAY's produktionskapacitet är överväldigande. Enbart under krigsåren tillverkades över 17.000.000 meter.

Såväl **ogumnerade** som **innergumnerade** lanneslangar av olika typer levereras från lager eller på kort tid från fabrikerna.

F. REDDAWAY & Co., LIMITED
Pendleton — Manchester

Filial för Sverige:

AB F. REDDAWAY & Co.

Birger Jarlsgatan 23
STOCKHOLM

Telefoner: 10 26 67, 21 35 03. Telegramadress: "Reddaway"

Vissa synpunkter i fråga om anläggande av branddammar m. m.

Av 1:e byråsekreterare Stig G. Holmberg.

Bland en kommuns många åligganden, då det gäller att "hålla ett brandförsvar, som tillfredsställer skäligen anspråk på trygghet mot skada av brand", utgör skyldigheten att "draga försorg om nödig vattentillgång för släckning av brand" en synnerligen betydelsefull del. Med att "draga försorg om" måste anses skyldigheten såväl att anlägga som att underhålla t. ex. en branddamm. (1 och 7 §§ brandlagen.)

Med hänsyn till den omfattande anläggningsverksamhet som på senare år förekommit å detta område kan det måhända ha sitt intresse att något beröra bl. a. vissa problem av rättslig natur, vilka sammanhånga med verksamheten.

Till en början må erinras om att statsmakterna visat stor förståelse för denna fråga, något som visat sig däri, att Kungl. Maj:t och riksdag under en följd av år ställt medel till förfogande i syfte att stimulera till ökat anläggande av branddammar. För tiden till och med innevarande budgetår har sålunda använts sammanlagt 2,9 miljoner kronor. Då statsbidraget enligt därom gällande kungörelse (SFS nr 696/1944) må beviljas till belopp, motsvarande högst hälften av den för anläggningen beräknade kostnaden innebär detta, att branddammar med ett anläggningsvärde av minst 5,8 miljoner kronor hittills kommit till utförande. Med hänsyn till att branddammar anlagts och anläggs i avsevärt snabbare takt än statsmedel kunna ställas till förfogande innebär detta att den verkliga anläggningskostnaden måste antagas ligga icke oväsentligt högre än nyssnämnda belopp. Härtill kommer ytterligare att branddammar i viss omfattning anlagts såsom beredskapsarbeten till arbetslöshetens bekämpande. För detta ändamål har under budgetåret 1952/53 i runt tal ca 500.000 kronor tagits i anspråk, motsvarande en anläggningskostnad av ca 1 miljon kronor.

Av de utredningar som företagits genom statens brandinspektions försorg, senast i augusti

1953, har framkommit, att under 1954 branddammar planläggas till en kostnad av icke mindre än ca 7,1 miljoner kronor.

Det ojämförligt största antalet av branddammar förekomma inom landskommunerna, vilka under alla förhållanden hittills endast jämförelsevis sällan ägt tillgång till vattenledningsnät.

En kommun är såsom förut antytts skyldig anlägga och underhålla en branddamm. Detta är sålunda en kommunal men däremot icke en enskild angelägenhet. Fall ha inträffat då en kommun gjort gällande, att en branddamm i visst fall endast skulle tillgodose ett enda — privat, någon gång även statligt — intresse samt på den grund ifrågasatt, huruvida anläggandet av en branddamm i dylikt fall kunde anses vara en allmänt kommunal angelägenhet. Att så är fallet får emellertid anses uppenbart. Att det understundom torde förekomma att t. ex. ett industriföretag inom företagets område frivilligt anlägger en branddamm motsäger icke påståendet, att det här är fråga om ett rent kommunalt åliggande. Detta förhållande torde väl delvis sammanhånga därmed att enligt ett av vederbörande departementschef gjort uttalande, att då det gällde anläggande av branddammar "med hänsyn till därmed förbundna kostnader åläggande för kommun att utföra dylika anläggningar i regel icke" borde meddelas, där ej bidrag till kostnaderna kunde erhållas av staten eller från annat håll. Vad som sålunda normalt — d. v. s. om icke statsbidrag utgår eller bidrag lämnas från något annat håll — icke kan åläggas en kommun, torde icke heller kunna åläggas t. ex. ett företag, vilket saknar varje möjlighet att erhålla bidrag av statsmedel.

Likställt med en kommun i detta fall är även ett brandförsvarsförbund, vilket ifråga om brandförsvaret övertager alla de skyldigheter som tidigare åvilat primärkommunerna. Vid något tillfälle har någon eller några i ett dy-

likt förbund ingående kommuner ifrågasatt sin skyldighet att deltaga i kostnaderna för anläggande av en branddamm i en av de återstående i förbundet ingående kommunerna. Att dylik skyldighet föreligger är emellertid uppenbart. Visserligen har frågan icke varit föremål för avgörande i högre instans, men gällande föreskrifter, i detta fall kommunalförbundslagen, styrka klart detta påstående.

Men kommun eller brandförsvarsförbund är skyldig icke blott att anlägga branddamm utan även att underhålla dem. Det torde i första hand få ankomma på kommunens brandchef att med jämna mellanrum — förslagsvis i samband med brandsyn — besiktiga branddammarna och till vederbörande kommunala myndighet framföra vad de gjorda besiktningarna givit anledning till. Det torde i detta sammanhang böra understrykas vikten av att dylika besiktningar verkligen komma till utförande, helst regelbundet. — Under vintertid har brandchefen vidare att tillse att branddammarna hållas öppna samt att vägarna till desamma äro plogade.

Anläggandet av öppna branddamm särskilt sådana med lodräta väggar torde alltid böra förbindas med något slag av skyddsanordning, tak, räcke e. dyl. Om en olyckshändelse inträffar — något som tyvärr stundom förekommer i detta sammanhang — och betryggande åtgärder i detta hänseende icke vidtagits, torde kommunen få anses ersättningskyldig för den uppkomna skadan.

Anläggandet av branddamm här i landet torde regelmässigt ske utan svårigheter, såvitt

angår vederbörande markägares intressen. Skulle det någon enstaka gång befinnas omöjligt att träffa en överenskommelse om marks utnyttjande för anläggande av en branddamm med tillhörande uppställningsplats jämte ev. tillfartsväg, föreligger alltid möjlighet att expropriationsvägen lösa ett sådant problem. I regel torde det tillgå så, att fastigheten — mot erhållande av viss ersättning — medger att för ändamålet erforderlig mark ianspråktagas, varefter avtal om kommunal nyttjanderätt under en tid av t. ex. 50 år träffas. Avtalet torde därpå intecknas i fastighetsboken i vederbörande domsaga i syfte att säkerställa kommunens rätt i händelse av fastighetens övergång till annan ägare genom försäljning eller exekutiv auktion.

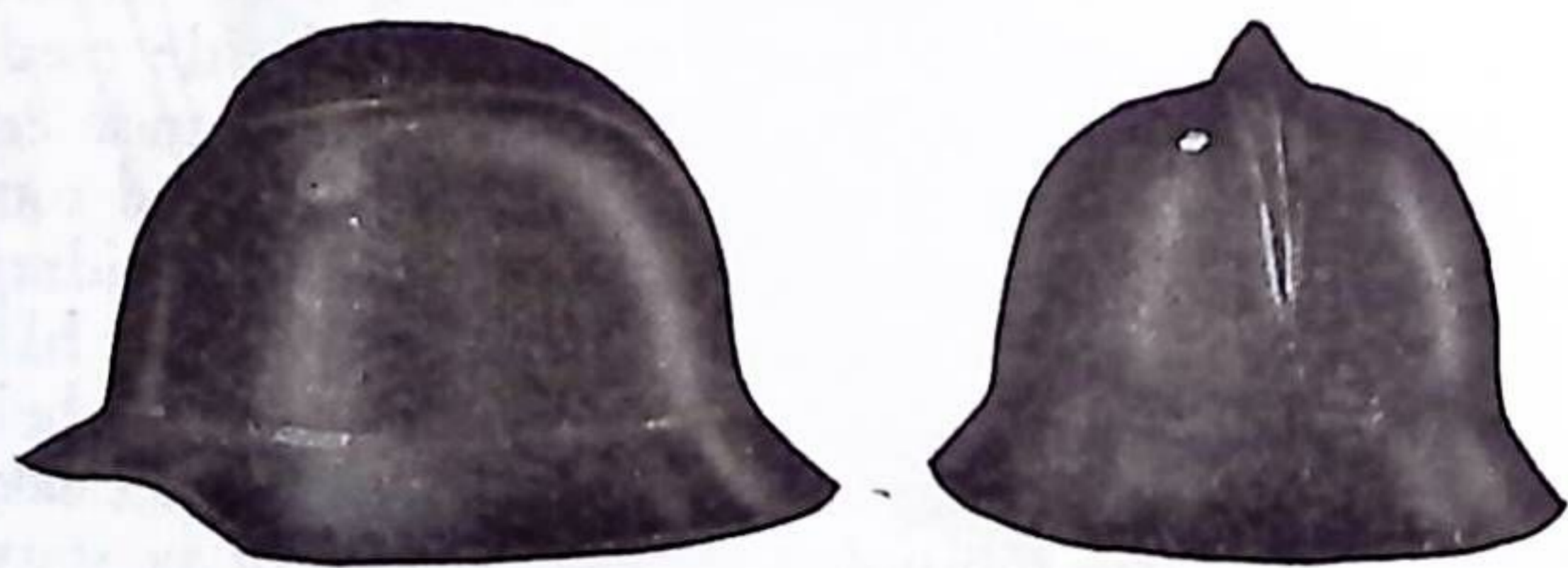
I detta sammanhang må slutligen — med hänsyn till den mycket stora betydelsen av tillgång till branddamm — framhållas värdet av att, vid uppgörande av generalplan för en kommun, hänsyn tages till behovet inom kommunen av branddamm. En generalplan bör sålunda lämna besked om belägenheten av befintliga eller planerade branddamm eller andra vattentäkter och om dessa branddammars eller vattentäkters respektive kapacitet.

Bilaga.

Som bilaga till detta nummer följer prenumerationslista å Brandkårstidskrift för år 1954.

Skaffa nya prenumeranter!

Insänd listan snarast, helst före den 15 december.

NYTT HJÄLMAR NYTT MED STÄLLBAR INREDNING

Hjälmen kan inställas för 4 storlekar samt delar därav. Mjuk anliggningsrem som passar alla huvudformer och håller hjälmen stadigt på huvudet utan att trycka. Hjälmen är krymp- och rostfri. Patentsökt. Våra lättmetallshjälmar har 3 gånger bättre värmskydd än lackerade

stålhelmar. C:a 33.000 hjälmar sålda de senaste 12 åren. Finns för omgående leverans. Gamla hjälmar, även av andra fabriker, kunna förse med vår nya inredning.

Jonsreds linneslang samt all övrig brandmateriel till lägsta priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad — Tel. 3333

Vintersamövning i Skänningetrakten

C. E. Parment död

Brandchefen i Skänninge, C. E. Parment, avled hastigt den 6 juni i år medan han — som vanligt — ledde firandet av Svenska flaggans dag i sin hemstad.

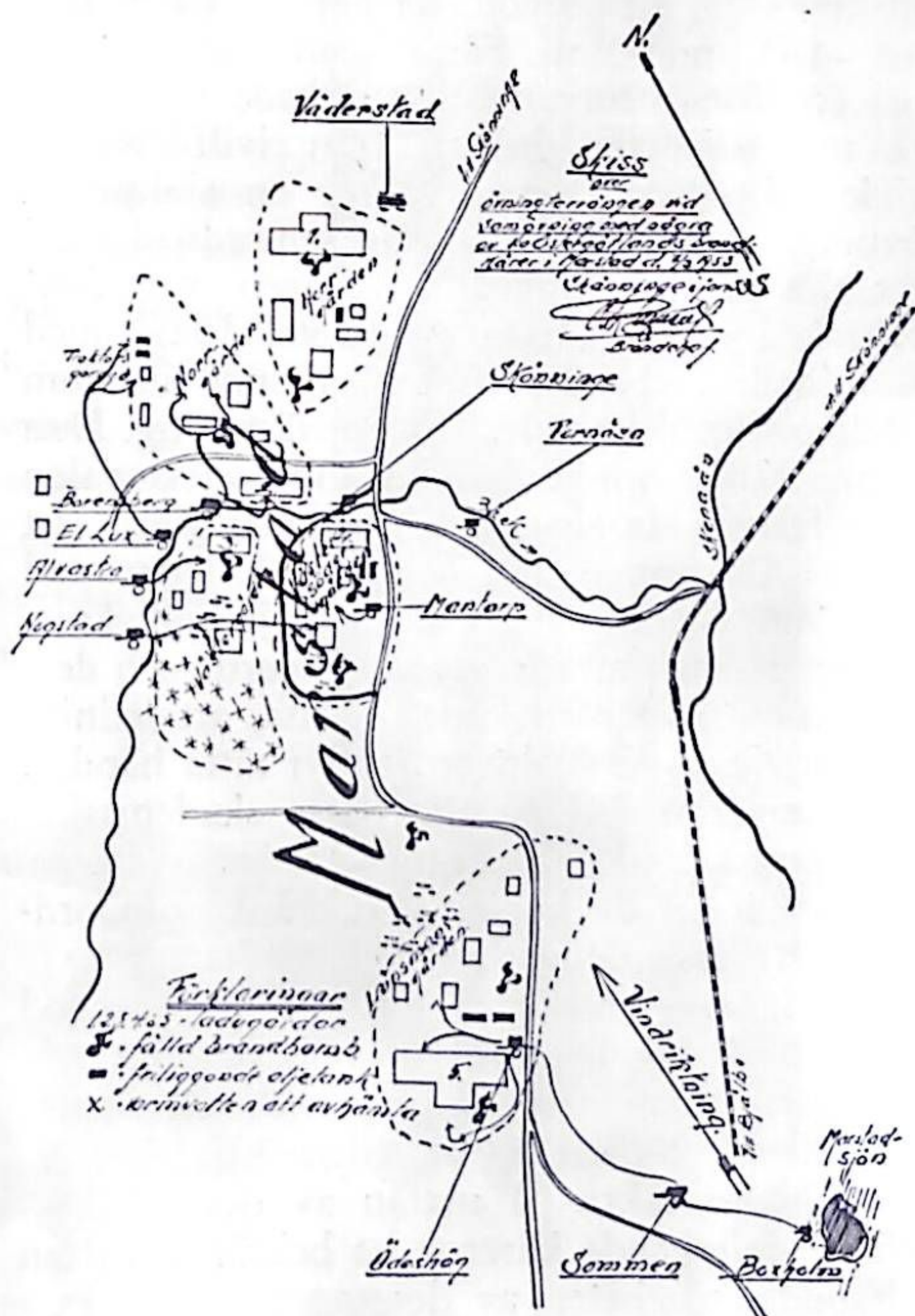
Parment var en synnerligen god organisatör. Vid ett flertal tillfällen har Brandkärstidskrifts läsare också fått del av uppläggningsplanerna av större samövningar, som han organiserat. Strax före sin bortgång hade han sänt tidskriften nedanstående beskrivning över en — i varje fall i södra och mellersta Sverige — ovanlig form av samövning. Det blev hans sista storövning.

Brandkärstidskrift hyllar i tacksamhet minnet av Carl Erik Parment.

Sedan flera år har vi i Skänninge haft för vana att någon gång på hösten kalla samman kringliggande brandkårer till en samövning på lämplig plats i västra delen av länet. Bland de gamla trogna och intresserade "brandkumparna" i trakten går denna vår årligen återkommande övning under namnet "höstbrandmanöver". Den tråkiga hösten i fjol försenade bärgningen av lantbrukarnas gröda så att gärdarna och åkrar på sina ställen icke blevo "rena" förrän långt fram mot jul. (Vi vill givetvis inte använda mer våld än nöden kräver och ordnar sålunda inte övning på plats, där utestående gröda kan taga skada av vår "manöver".) Under hösten ringde åtskilliga kårchefer och frågade hur det skulle gå med vår sedvanliga samövning och så bestämde vi oss för att denna gång lägga upp en "vinterbrandmanöver". Den skulle bli såväl befälsövning som rutinövning för brandmännen under svåra väderleksförhållanden med besvärliga framkomstmöjligheter för fordon samt inte minst övning i handhavande och vård av tryckslang.

Vi bestämde oss för att avhålla vinterövningen den 7 februari 1953. I samarbete med brandchefen E. Fritz i Väderstad och med hjälp av vice brandchefen i Skänninge Kurt Karlsson letade vi upp en övningsteräng, som gjorde det möjligt att "sätta in" en hel del kårer för såväl självständigt arbete som

seriekörning. Övningsplatsen hittade vi i Marstad by omkring 3 km. väster Skänninge, där tätbebyggelsen syntes utgöra ett eftersträvansvärt mål för ett anfall med brandbomber. Vi ville också försöka göra en miniatyrbild av civilförsvarets tillvägagångssätt vid behov av s. k. fjärrhjälp, då i händelse av en katastrof-brand civilförsvarsområdets egna resurser beträffande brandtjänsten icke äro tillräckliga. Vi ordnade sålunda två s. k. vägvisarstationer, en i Skänninge och en i Bjälbo. Sedan förutgången för övningen givits på respektive vägvisarstationer fick kårerna order från stationsbefälhavaren om färdväg och anmälningsplats och samtidigt en skriftlig order jämte skiss med uppgift om avbröstningsplats och vattentag. Vid framkomsten till "katastrofplatsen" tog brandchefen Fritz hand om ett avsnitt (Länsmansgården) och undertecknad om Marstad-byn. Det var faktiskt en tjusning att se hur samtliga kårer med liv och lust "gick in för" sina uppdrag och det arbetades frene-

Släckning av cisternbrand med luft

1 nr 10|1953 redogjordes här för vid Statens Vattenfallsverk gjorda släckningsförsök med luftinblåsning i oljecistern. Den 10 augusti i år utförde Svenska Petroleuminstitutet liknande försök för att påvisa dels möjlighet att genom luftinblåsning erhålla resp. underlätta släckning, dels de mängder luft som erfordras härför. Institutets redogörelse för försöken lämnas här.

Försöken gjordes i tre öppna runda behållare nedan benämnda nr 1, 2 och 3. Behållaren nr 1 och 2 var fylld till 15 cm från behållarens överkant och nr 3 till ca 50 cm från behållarens överkant. För lufttillförseln användes trycklufttuber, varvid luften kunde reduceras till önskat tryck. Luften infördes medelst ett 1" rör till behållarens mitt, där den utsläpptes intill bottenplåten direkt genom en uppåtriktad

rörkrök utan användande av munstycken. För utvändig kylning hade runt behållarna vid dessas överkant monterats en ring av 1" rör perforerad mot cisternväggen. Vatten togs från närbelägen brandpost.

Försöken började omkring kl. 10.30. Lufttemperaturen var då 30°C med sol och ringa vind. Försöksledare var ingenjör A. Wicklander.

tiskt på alla områden och med ett aldrig bristande intresse och vilja att under de besvärliga förhållanden som rådde göra sitt allra bästa.

Vi hade också blivit bönhörda av vädrets makter i det att termometern visade på mellan 14—16° under noll. För att ännu mera närma oss civilförsvarsorganisationen hade vi lyckats få med oss ett "örnpar" från civilförsvarets sjukvårdstjänst. Dessa ordnade en sjukvårdsövning, som i viss mån var samordnad med brandövningen. Sjukvårdsövningen var fullt fältmässig med bårslag och cykelbårslag, med anordnade förbandsplatser såväl inomhus som i tält och med kaminer för uppvärmning. Den i sjukvårdsövningen deltagande personalen kom från Röda Korset och från civilförsvaret i såväl Skänninge som Mjölby. Undertecknad hade inte tillfälle att så noga följa sjukvårdsövningen, men av närvarande expertis och dess utlåtande torde man kunna utläsa, att ledningen av sjukvårdsövningen lagts i rätta händer. Och omvårdnaden av alla dessa skademärkorer, deras taktiska placering i terrängen m. m. borgar för att de kurser i sjukvård, som ordnats i vårt län, lämnat ett gott resultat.

Deltagande brandkårers chefer hade i god tid fått till sig översänt dels "Organisationsplan och order" dels "Tips beträffande handhavande av tryckslang i kylig väderlek". Vi äro alldeles säkra på nyttan av dessa "tips" och de deltagande kårerna ha bekräftat nyttan och nödvändigheten av desamma.

Intresset för övningen, trots den bistra kylan och snåla blåsten, var mycket stort — även från befolkningen i trakten, som mangrant mött upp väl försedda med pälsar och öronskydd. Det var ju en i sitt slag ny övning, men förståelsen för och nyttan av densamma var inte att taga miste på. Missar och felaktigheter äro ju till för att lära oss hur vi skola undvika dem, och det är klart att det klickade på sina håll. I stort måste man dock säga att övningen gick utomordentligt bra i lås och vi äro alla säkra på att vi fått goda erfarenheter om släckningsarbetets alla besvärligheter vid kylig väderlek.

Vi äro nog lyckliga att i vår brandstation äga ett med aerotemper utrustat slangtorn och hade därför tillfälle att hjälpa grannkåreerna som hade det sämre ställt beträffande slangtork. Dessutom hade en brandredskapsfirma vänligt nog ställt en elektrisk slangtorkningsapparat till vårt förfogande, för vilket vi tacka.

Ja så var övningen slut, en kort genomgång av densamma i rykande kalla Östgötavindar, hemtransport av materiel och om en liten stund såg vårt slangtorn ut som en större "fabrik för torkning av korv". Och så omkring kl. 1800 samlades vi, c:a 80 brandmän, till en enkel måltid på härvarande Stadshotell och vår "vintermanöver" var ett angenämt minne blott.

WIBE

BRANDKÅRSSTEGAR

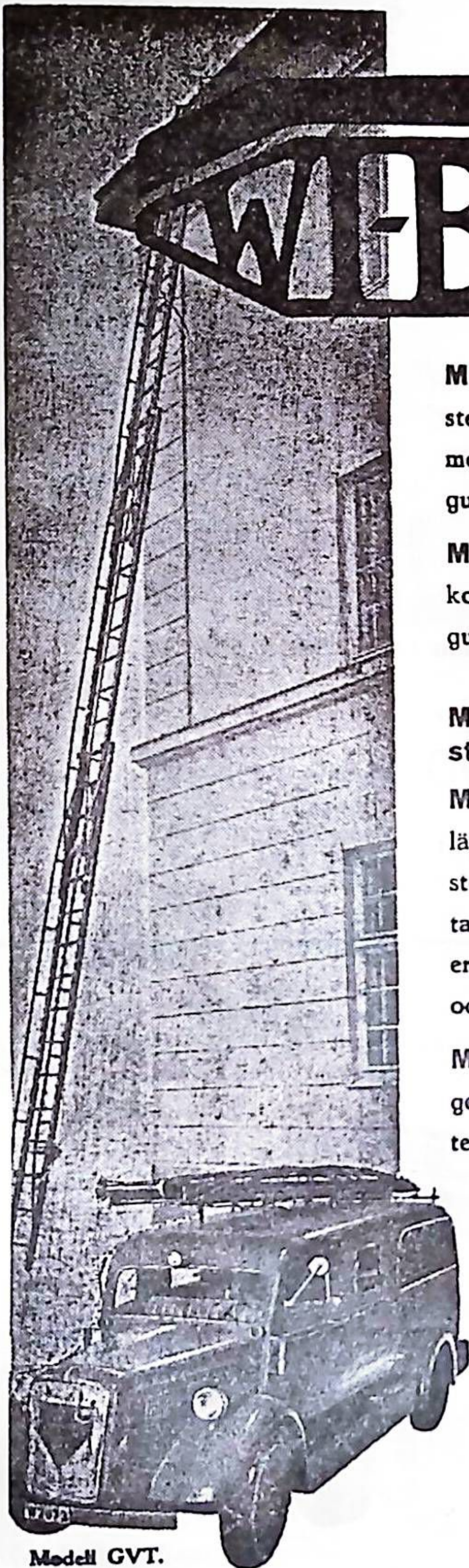
Mod. UB. En speciellt för brandkårer utarbetad skarvstege. Alla stegdelar äro lika, varför ingen ordningsföljd behöver iakttagas vid montering. Tillverkas av stål eller lättmetallrör med eller utan gummiklädda stegpinnar. Längd: 2,60 meter.

Mod. GVT. 3-delad stälrörsstege. En bra brandkårsstege i kraftig konstruktion lätt att transportera på bil. Tillverkas med eller utan gummiklädda stegpinnar. Längd: 10-16 meter.

Mekaniska förlängningsstegar avbröstbara.

Mod. GGM. 3-delad stälrörsstege, längd 15 och 18 meter. Denna stege har levererats till ett flertal brandkårer och är allmänt erkänd för sin lätthanterlighet och ringa vikt.

Mod. GGFM. En kraftigare stege än GGM för upp till 24 meters längd. Den får fristående i full höjd och i 75° lutning belastas i toppen med två man. Varje stege av denna typ provas och besiktigas av godkänd besiktningsman före leverans.

Modell GVT.

Under årens lopp har WIBE-
STEGEN blivit allmänt känd och
omtyckt hos de flesta brandkårer
i landet.

Begär offert från oss!

Modell GGFM.

AB WIKSTRAND & BERG, MORA - Tel. 11745 växel

Helmask nr 474 V
"KLARSIKT"

Klar sikt med "KLARSIKT"

Prova den nya populära och tillförlitliga helmasken "KLARSIKT", som har betydligt större synfält än de vanliga helmaskerna. God passform och in- och utandningsventiler av beprövad konstruktion. En stor imskiva, som täcker hela synfältet, förhindrar effektivt imbildning. Ni arbetar lättare och känner Er säker med "KLARSIKT".

Högeffektfilter nr 98 F mot alla vid en eldsvåda förekommande gaser utom Co. Kr. 10: —/st.

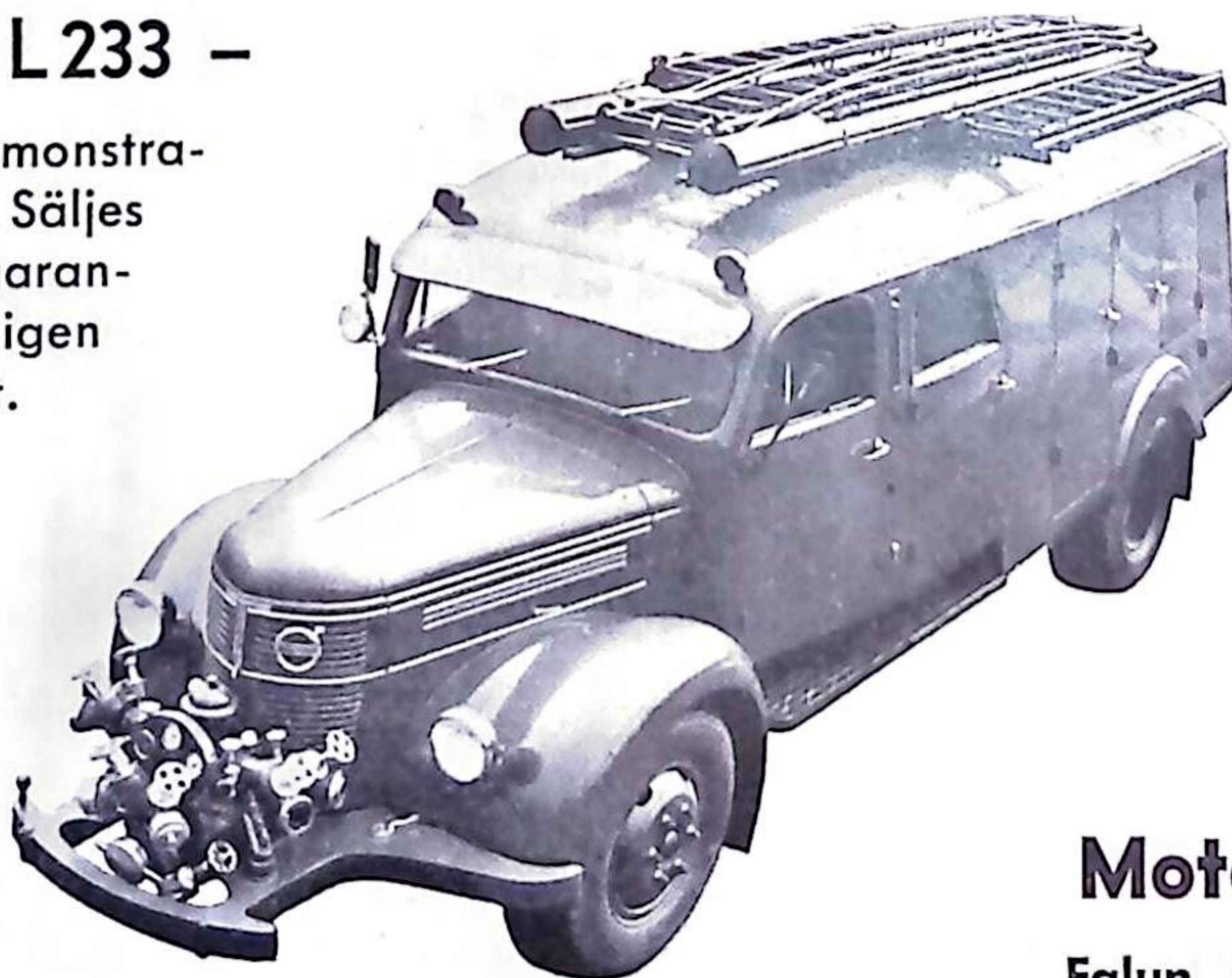
Imskivor 60 mm och 65 mm Ø, dubbelsidigt impregnerade. Kr. 0: 60/par.

BRAND- och ARBETARSKYDDSMATERIEL

Arne Carlsson
Sandviksvägen 32, Hässelby Villastad
Tel. Stockholm 38 10 95

Typbrandbil – Volvo L233 –

endast demonstra-
tionskörd. Säljes
med full garan-
ti. Synnerligen
förmånligt.

Falu
Motor AB
Falun, tel. 6000

Försök 1. Behållare nr 1.

Eldningsolja 2 med flampunkt 88°C . Sp.vikt vid $15^{\circ}\text{C} = 0,868$. Viskositet vid $20^{\circ}\text{C} = 2,3^{\circ}\text{E}$. Oljemängd ca 1.470 liter, oljeyta $2,15\text{ m}^2$. Antändning med $\frac{1}{2}$ liter bensin.

- Bränntid 1 minut före pådrag av luft.
1. Oljans temperatur före försöket 22°C .
 2. Lufttrycket reducerat till $\frac{1}{2}\text{ kg/cm}^2$.
 3. Tid från luftpådrag till dämpning 0 min. 17 sek.
 4. Tid från dämpning till full släckning 3 min. 33 sek.

Summa släckningstid 3 min. 50 sek.

5. Luftförbrukning ca 280 normalliter.
6. Oljans temperatur efter försöket 29°C .

Försök 2. Behållare nr 1.

Upprepad antändning enligt försök nr 1 efter kylning av cisternens sidor, branden fortgår 5 minuter före pådragning av luft.

1. Oljans temperatur före försöket 29°C .
2. Lufttrycket reducerat till $\frac{1}{2}\text{ kg/cm}^2$.
3. Tid från luftpådrag till dämpning 0 min. 45 sek.
4. Tid från dämpning till full släckning 5 min. 22 sek.

Summa släckningstid 6 min. 7 sek.

5. Luftförbrukning ca 300 normalliter.
6. Oljans temperatur efter försöket 37°C .

Försök 3. Behållare nr 1.

Samma som försök nr 2 efter kylning av behållarens sidor. Två minuters bränntid. Luft inblåses samtidigt med att vattenkylning sker på cisternens mantel så att plåten hastigare nedkyles till temperatur under oljans termiska tändpunkt.

1. Oljans temperatur före försöket 37°C .
2. Lufttrycket reducerat till $\frac{1}{2}\text{ kg/cm}^2$.
3. Tid från luftpådrag till dämpning 0 min. 15 sek.
4. Tid från dämpning till full släckning 1 min. 30 sek.

Summa släckningstid 1 min. 45 sek.

5. Luftförbrukning ca 120 normalliter.
6. Oljans temperatur efter försöket 39°C .

Försök 4. Behållare nr 2.

Släckning av brand i flygfotogen med flampunkt 41°C . Sp.vikt vid $15^{\circ}\text{C} = 0,781$.

Oljemängd ca 750 liter. Oljeyta $1,10\text{ m}^2$.

Antändning med $\frac{1}{3}$ liter bensin.

Bränntid 1 minut före pådrag av luft.

1. Oljans temperatur före försöket 22°C .
2. Lufttrycket reducerat till $\frac{1}{2}\text{ kg/cm}^2$.
3. Tid från luftpådrag till dämpning 0 min. 10 sek.
4. Tid från dämpning till full släckning 1 min. 20 sek.

Summa släckningstid 1 min. 30 sek.

5. Luftförbrukning ca 60 normalliter.
6. Oljans temperatur efter försöket 25°C .

Försök 5. Behållare nr 2.

Försök nr 4 upprepas efter kylning av behållarens sidor; bränntiden var 5 minuter före pådragning av luft.

1. Oljans temperatur före försöket 25°C .
2. Lufttrycket reducerat till $\frac{1}{2}\text{ kg/cm}^2$.
3. Tid från luftpådrag till dämpning 0 min 12 sek.
4. Tid från dämpning till full släckning 15 min. 48 sek.

Summa släckningstid 16 min. 0 sek.

5. Luftförbrukning ca 480 normalliter.
6. Oljans temperatur efter försöket 35°C .

Ant. Vid detta försök erhöles dämpning normalt efter 12 sek. Behållarens sidor hade emellertid blivit starkt upphettade och på grund av behållarens ringa rymd hade även fotogenen uppvärmts så att ringa kylverkan erhöles, då bottenoljan efter dämpningen skulle kyla ned plåtytan och oljan närmast denna. Små sticklågor kvarstannade således runt cisternkanten trots att hela den övriga oljeytan var avsläckt. Då vattenkylning sattes på utsidan av cisternen var släckningen verkställd på några sekunder.

Försök 6. Behållare nr 2.

Försök nr 5 upprepas efter kylning av cisternens sidor. Bränntid två minuter, men samtidigt som luften pådrogs kylvatten för hastigare nedkylning av mantelplåten till temperatur under oljans termiska tändpunkt.

1. Oljans temperatur före försöket 35°C .
2. Lufttrycket reducerat till $\frac{1}{2}\text{ kg/cm}^2$.
3. Tid från luftpådrag till dämpning 8 sek.
4. Tid från dämpning till full släckning 15 sek.

Summa släckningstid 23 sek.

5. Luftförbrukning ca 40 normalliter.
6. Oljans temperatur efter försöket 37°C .

Ant. Då oljans lagringstemperatur närmar sig dess flampunkt erhöles hastig släckning genom nedkylning av plåten närmast oljeytan. Jämför försök 5.

Försök 7. Behållare nr 3.

Släckning av brand i motorbensin.

Bensinmängd ca 1.500 liter.

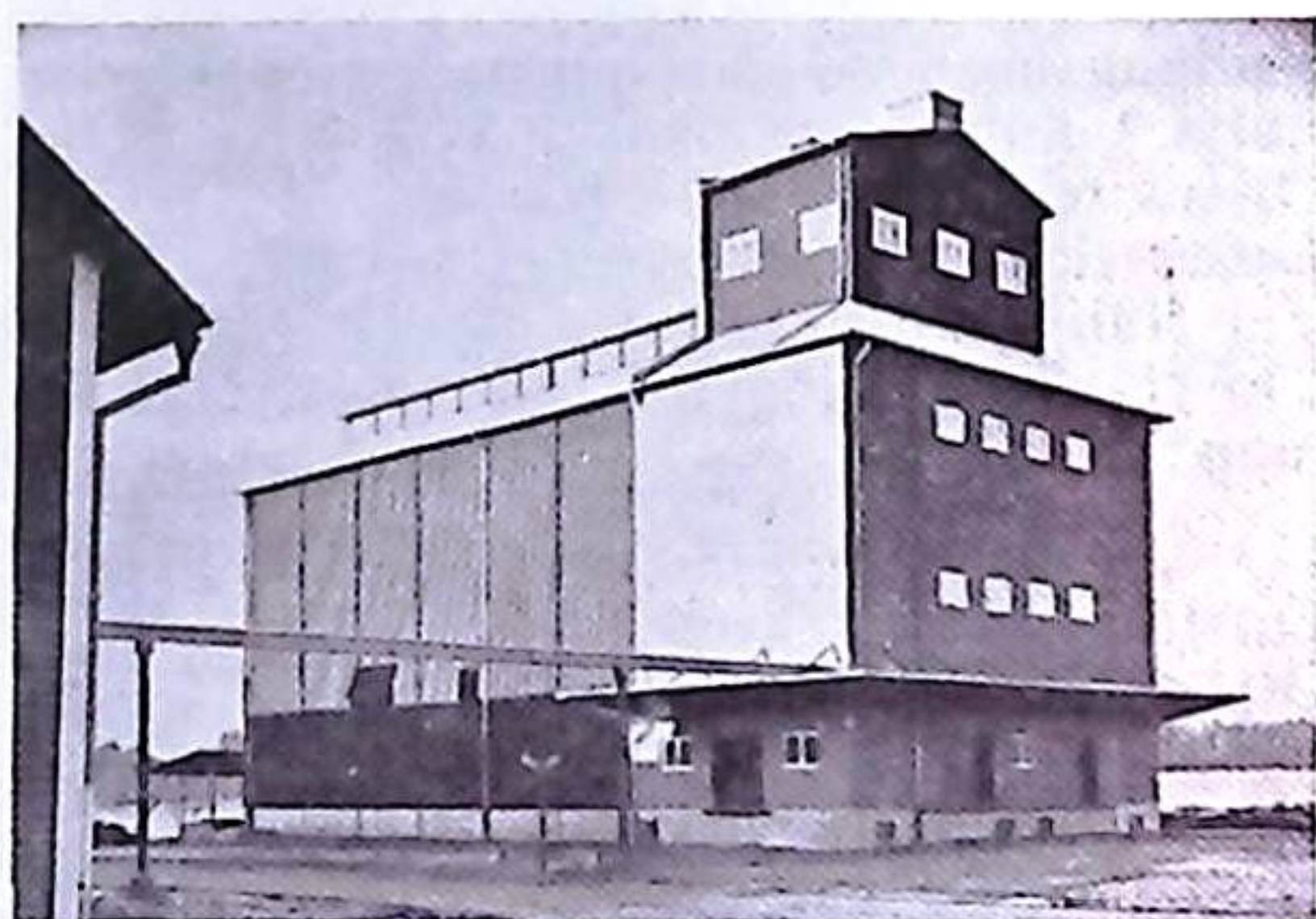
Bensinyta $1,45\text{ m}^2$.

Bränntid 1 minut.

1. Lufttrycket reducerat till $\frac{1}{2}\text{ kg/cm}^2$.

Brandingenjören berättar:

Reflektioner kring en brand i spannmålslagerhus

Spannmålslagerhuset i Vikingstad. Anläggningen i Norsholm var något mindre, men byggnadssättet i princip lika. Ventilations-trumman från dammkammaren synes längst till höger på taket. Del av skorstenen synes t. v. å överbyggnaden intill brandmuren.

Återigen ha vi haft brand i ett spannmåls-lagerhus, men tack vare byggnadssättet och brandkårernas effektiva uppträdande blevo skadorna något så när rimliga. Det var Östgötalantmännens Centralförenings silomagasin i Norsholm, som eldhärjades söndagen den 20 september.

Byggnadssättet.

Den brandskadade byggnaden var i två avdelningar. Tork- och renseriavdelningen var uppförd av tegel, medan siloavdelningen var uppförd av trä. Den vägg i renseriavdelningen,

som gränsade mot silobyggnaden, tjänstgjorde samtidigt som brandmur och var i sin övre del påbyggd och utformad såsom brandmur. Renseriavdelningen innehöll spannmålstorkar, renserimaskiner, elevatorer m. m., under det att silobyggnaden var en ren lagerbyggnad, utan annan maskinell utrustning än ett par horisontella skrapelevatorer för påfyllning och tappning av fickorna.

Detta byggnadssätt är tillämpat på ett flertal spannmålslagerhus i Östergötland.

Byggnaden ur brandskyddssynpunkt.

Byggnaden var för brandmannen ett intressant och lärorikt studieobjekt såväl före som efter branden. Här fanns exempel dels på riktig brandskyddsplanering, dels på brister i en hel del brandskyddsdetaljer.

Fördelar: Den del av byggnaden, renseriavdelningen, som genom sin maskinella utrustning måste anses vara den, där en eventuell eld med all sannolikhet måste utbryta, var medelst brandmur avskild från silobyggnaden med dess dyrbara lager.

Samtliga omslutningsväggar i renseriavdelningen utgjordes av tegel.

Källarvåningen i renseribygnaden, som innehöll pannrum, rum för elcentral m. m. och varifrån fanns förbindelse mellan renseri- och

2. Branden hölls nere 5 minuter med luftpådrag.
3. Luftförbrukning ca 520 normalliter.
4. Skumförbrukning 100 liter.

Ant. Försöket visade att fullt påvisbar dämpning av elden erhöles och att denna kunde hållas nere vid denna dämpning under de 5 minuter luftinblåsningen pågick. Dämpningen underlättade för brandsläckaren att närma sig behållaren, då släckningen verkställdes med 100 liter skum från en handburen skumspruta.

Sammanfattning.

Försöken synes helt bekräfta de resultat, som publicerats från liknande försök i Amerika.

Vid eldningsoljan kunde fullständig släckning erhållas enbart genom luftinblåsning.

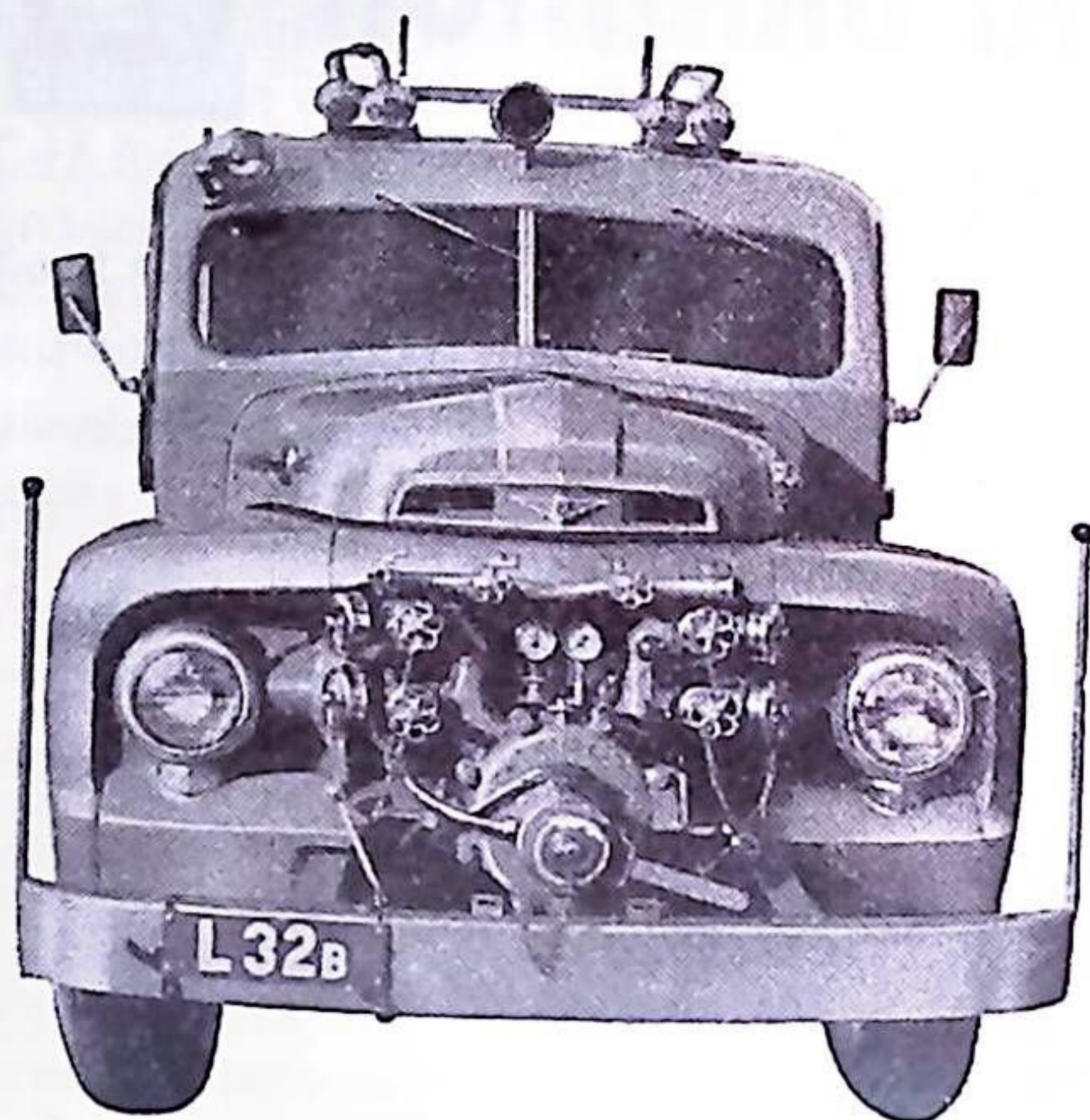
Vid flygfotogen erhöles liknande resultat så

länge flygfotogenens lagringstemperatur var ca 8°C lägre än dess flampunkt. Vid försök nr 5 hade fotogenen på grund av att försöket gjordes i en relativt liten behållare uppvärmts till temperatur, som närmade sig dess flampunkt, varför sticklågor längs behållarens kanter underhöll plåtens uppvärmning trots att hela oljeytan var avsläckt. Då vattenkylning sattes på behållarens yttersidor slocknade dessa sticklågor omedelbart.

Vid bensinen erhöles avsevärd dämpning av elden vid luftinblåsningen.

Dämpning erhöles vid samtliga prov på mycket kort tid (8 till 45 sek.), vilket påvisar metodens användbarhet för att snabbt hindra spridning av en brand.

FRONTPUMPAR

för upp till 2600 lit/m
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakuering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

LÄNGEBRO

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

Hurudan pump på Er nya brandbil?

Behöver Ni en pump som är lagom stor för att utnyttja vattnet från tanken? En pump på Er skogsbrandjeep eller en "snabbpump" på något annat fordon, som Ni kan använda innan tyngre sprutor kommit igång? Kom då ihåg

Tempus Frontpump som har:

Bra kapacitet: ca. 200 l/min vid 5—7 kg/cm².

OBS! Tillräckligt för t. ex. Komet-rör.

Direkt drivning från motoraxeln.

In- o. urkoppling på ett ögonblick utan verktyg.

Lågt inköpspris och stor livslängd.

Helt av rostsäkert material.

Begär prospekt och referenslista där flertalet levererade pumpar redovisas länsvis.

Tempus Frontpump på Willy's Jeep.

AB SVENSKA TEMPUS

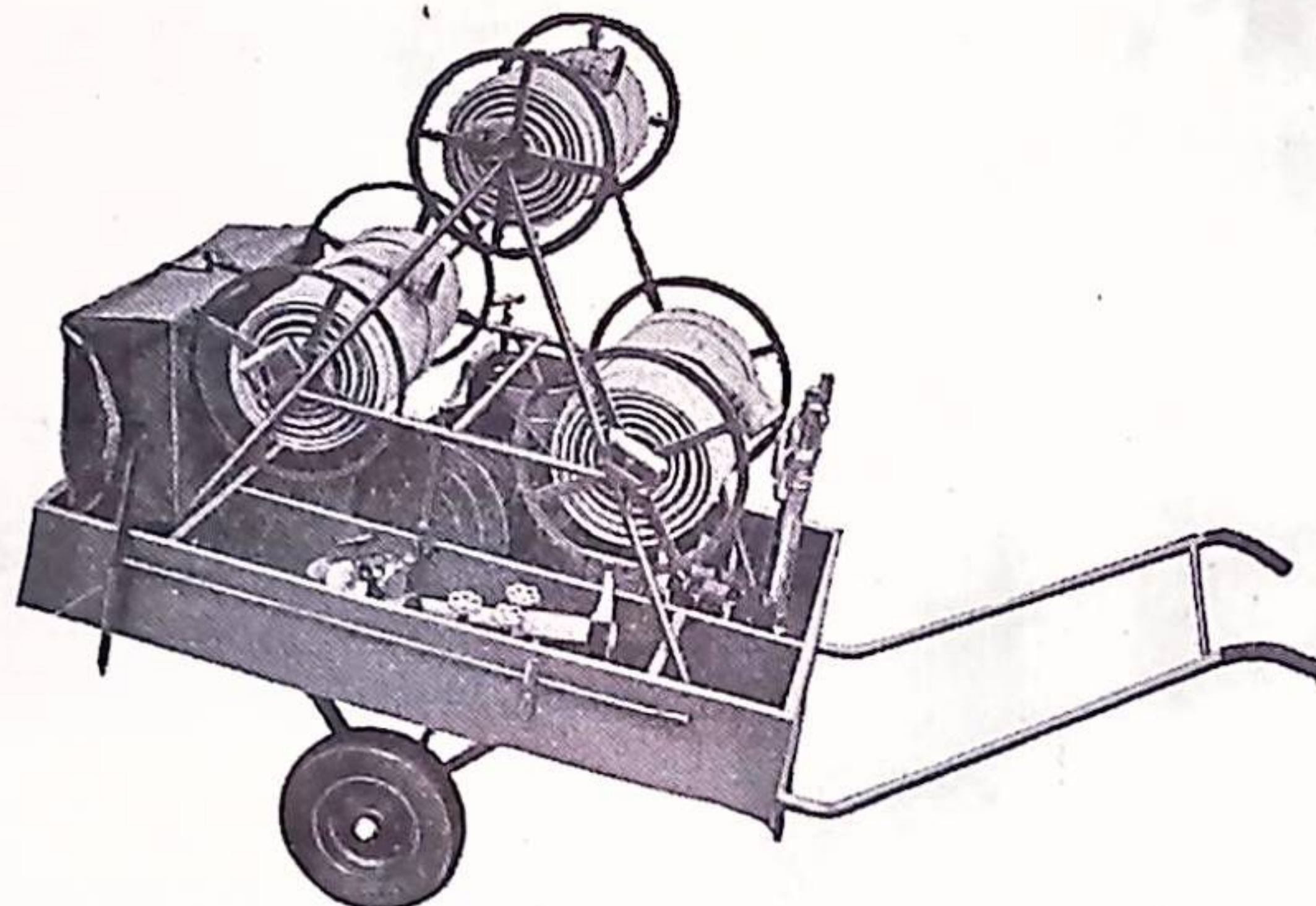
KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

LÄTTRANSPORTABLA

SLANG- o. REDSKAPSKÄRROR

å stålrörsram med do. stativ för 1—4 st. löstagbara slangrullar, flak med fack för olika redskap, SKF-lagrade luftgummihjul, fotstöd och draganordning antingen som släpvagn eller med

gummiklädda handtag för transport av manskap. Lackering röd eller grå. Utrustas på beställning även med fästen för skarvstegar och med plats för bärbar motorspruta.

BRANDREDSKAPSFIRMAN

ODENIUS

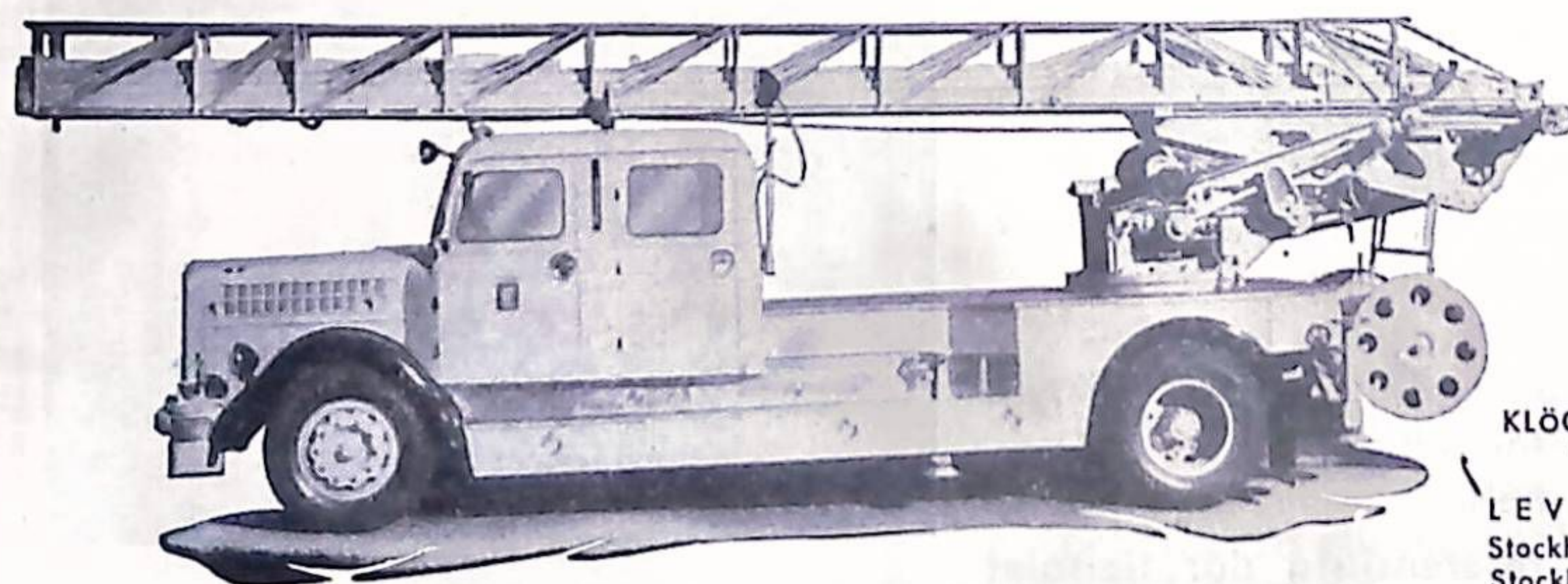
AKTIEBOLAG

Östra Hamngatan 16

GÖTEBORG C

Tel. Växel 17 31 20

VÄRLDSMÄRKET MAGIRUS MASKIN STEGAR

EN AV STOCKHOLMS BRANDKÄRS NYA MAGIRUSSTEGAR PÅ SCANIA-VABIS CHASSI

KLÖCKNER-HUMBOLDT-DEUTZ AG
WERK ULM ULM-DONAU

LEVERANSER 1949—1953

- Stockholm: 4 st. med 30 m. stighöjd
- Stockholms
- El-verk: 1 st. med 25 m. stighöjd
- Göteborg: 1 st. med 26 m. stighöjd
- Malmö: 1 st. med 30 m. stighöjd
- Norrköping: 1 st. med 30 m. stighöjd
- Solna-
- Sundbyberg: 1 st. med 25 m. stighöjd
- Karlstad: 1 st. med 30 m. stighöjd
- Trollhättan: 1 st. med 25 m. stighöjd
- Östersund: 1 st. med 26 m. stighöjd
- Sandviken: 1 st. med 25 m. stighöjd
- Västerås: 1 st. med 30 m. stighöjd
- Söderhamn: 1 st. med 25 m. stighöjd

LUCEMA AB

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE - NYBROKAJEN 7 STOCKHOLM

TEL. 21 00 38, 21 09 26

siloavdelningarna, hade betongbjälklag till 1:a våningen.

En fabriksjord branddörr täckte den enda dörrförbindelse, som härutöver fanns mellan de båda avdelningarna. Denna dörr var belägen i översta (4:e) våningen.

Nackdelar: Samtliga mellanbottnar i renseribyggnaden utom den nedersta voro av trä och bjälklagen vilade på oskyddade järnbalkar.

Den översta våningen på renseribyggnaden, vilken var indragen, hade väggar av trä, med undantag av väggen mot siloavdelningen. Denna våning innehöll bl. a. drivmaskineri för samtliga elevatorer och kunde därför betraktas som den brandfarligaste. Som en skyddsåtgärd hade emellertid samtliga väggytor klätts med eternit och trägolvet försetts med en tunn betongplatta.

Avluftningstrumman från dammkammaren var dragen rakt upp genom yttertaket på c:a 4 m:s avstånd från skorstenen, varigenom gnistor från denna kunde tänkas komma ned i dammkammaren.

Skorstenen passerade genom dammkammaren, med alla de vådor detta måste innebära, särskilt vid eventuella soteldar.

Direkt dörrförbindelse fanns mellan renseri- och siloavdelningarna i 4:de våningen.

Branden.

Elden upptäcktes kl. 09.45 på söndagen. SJ brandkår från Norsholms station var den, som först kom till platsen och angrep branden. Strax efteråt anlände Norsholms kommuns båda brandkårsavdelningar jämte en avdelning från Norrköpings brandkår. Släckningsarbetet leddes av brandkapten Welander.

Tack vare de energiska ansträngningar, som gjordes för att hindra elden att passera brandmuren till silobyggnaden, förhindrades en flerfaldigt större skadegörelse.

Branddörren i 4:de vån. var vid eldens utbrott stängd, men gick senare upp, möjligen på grund av hettan. Då hade emellertid brandkårens just anlönt och var på sin vakt vid dörren. Genom att en spricka uppstod i brandmuren, antändes taket på silobyggnaden. Men även detta hotande tillbud klarade brandkårens med den äran. Brandkårens insats var god och resultatet påtagligt. Utan att förringa de övriga brandkårens fick man återigen anledning konstatera, att Norrköpings brandkår är en brandkår att lita på.

Brandskadorna.

Hela renseribyggnaden urbrändes. Ytterväggarna sprängdes delvis sönder av de järnbalkar, vilka uppbar mellanbottnarna.

Silobyggnaden blev obetydligt brandskadad och spannmålen i ett par fickor blev något vattenskadad.

Hur uppstod branden?

Polisutredningen är ännu icke avslutad, men troligen kommer det att visa sig svårt, att få fram den exakta brandorsaken. Emellertid har polisen lyckats att väl inringa den plats, där elden börjat.

Kl. 16.00 på lördagen avslutades arbetet i byggnaden. Den elektriska huvudströmbrytaren slogs ifrån, och alla dörrar till byggnaden låstes. Sedan dess har veterligen ingen varit inne i byggnaden, förrän elden upptäcktes på söndagen. Anledning misstänka att någon under mellantiden varit inne i byggnaden förefinnes icke, och icke heller att brott föreligger.

Elden upptäcktes av en man som såg, att det rök ur ventilationstrumman uppe på taket och påpekade detta för en person, som händelsevis var i närheten, och som förut varit anställd vid magasinet ifråga. Denne konstaterade genast, att allt inte stod rätt till, och strax efter såg han att elden slog upp genom trumman. Någon eld syntes inte inne i byggnaden, trots att det fanns fönster både i 3:dje och 4:de våningarna.

Dammkammaren var belägen alldeles under yttertaket i 4:de våningen, och avluftningstrumman från denna var uppdragen ovan taket i ungefär samma höjd som skorstenen.

Då dammkammaren på utsidan var klädd med eternitplattor, och ingen eld syntes genom fönstren i 4:de vån., måste elden ha börjat, antingen i dammkammaren, eller i de till denna ledande ventilationstrummorna. Dessa voro följande: *a.* Trummor för bortledning av den "förbrukade" torkluften från torkarna. *b.* Trummor för bortledning av den starkt fuktighetsmättade luften från torkarnas övre del.

I trummorna, betecknade med *a* ovan, finnes ingenting som kan förorsaka brand. I trummorna (2 st.), betecknade med *b* ovan, voro fläktar insatta, en för varje trumma, och det är givetvis tänkbart, att gnistbildning kunnat uppstå i dessa genom friktion mellan fläkthjulet och fläkthuset, under förutsättning att fel uppstod på fläktarna. Detta synes emellertid icke ha varit fallet. Fläktarna genomgicks noggrant i somras, varvid kullagren i motorerna utbyttes. Motorskyddens inställning för utlösning

Nybyggnadskontroll

Ur "Svenske Skorstensfejaren" saxa vi:

Skorstensfejaremästare S. i V.-kommun har i enlighet med gällande paragraf i brandordningen för kommunen, blivit kallad till ett nybygge för besiktning och kontrollrensning av rök-, im- och evakueringsrör. Fastigheten, som är ett bostadshus i tre våningar, uppfördes för kommunens räkning med en stiftelse som förvaltande organ.

När S. efter ett par dagar kommer till platsen för att verkställa förrättningen, är fastigheten uppförd. Vid en första genomgång av densamma visar det sig, att im- och evakueringsrören äro uppdragna till vinden, varefter de äro horisontellt dragna fram till skorstenen. Då rören äro avsedda att fungera med självdrag, kan således omedelbart konstateras, att de icke uppfylla bestämmelserna i byggnadsstadgan, vilken bl. a. föreskriver, att imrör icke få utföras i större lutning mot lodlinjen än 45°. Vid röktryckprovning av värmeledningsrökgången, vilken är avsedd för en större gemensam panncentral för ett flertal byggnader, visar det sig, att rökgången genomsläpper rök i så stor omfattning, att svårigheter förelåg att lokalisera bristfälligheterna. Detta synes dess mer anmärkningsvärt, då rökgången var uppförd i två foder, där det inre utförts i helstens tegel kringklätt med slaggfyllning och det yttre fod-

ret består av halvtens tegel. I rökgångar till öppna spisar, vilka äro uppmurade på samma skorsten, framträngde även rök i stora mängder. Då S. sålunda icke med bästa vilja fann några förutsättningar för att avgiva ett intyg på im- och rökrörens lämplighet för sina ändamål, vände han sig till riksförbundets byrå med begäran om hjälp för handläggning av ärendet.

Då ärendet gällde landskommun och skorstensfejaren alltså saknade förelägganderätt, tillskrev förbundet kommunens byggnadsnämnd och påtalade de föreliggande bristfälligheterna. Detta resulterade i, att representant för byggnadsnämnden, byggnadskontrollanten, byggmästaren, byggnadsverkmästaren och förmannen för murarlaget tillsammans med skorstensfejaremästaren gjorde en ingående inspektion av nybyggets im- och rökgångar. Härvid framkom, att rökgången till värmeledningscentralen icke var utförd i enlighet med ritningarna. Skorstenen hade fått en förskjutning, vilket medförde brist på utrymme, varför rökgångens omfattningsmur på vissa delar endast utgjordes av halvstenstegel. Murarförmannen, vilken inom parentes sagt även är ledamot av bostadsstiftelsens styrelse, gjorde gällande, att arbetsbeskrivningarna icke voro i enlighet med ritningarna. Byggnadskontrollanten för sin del framhöll, att om ritningarna hade efterföljts, fanns det

var jämväl kontrollerad. Fläkthuset bestod av plåt, liksom trumman mellan fläkten och dammkammaren, men trummans längd torde icke ha varit mera än c:a 1 m. Dammkammaren hade icke rengjorts på över en vecka, varför det sannolikt fanns ganska mycket damm i denna. Det damm som bildas verkar delvis mycket fett, och dammet samlas inte endast på golvet i dammkammaren utan avsättning sker även på väggarna. Man får därför förutsätta att den del av skorstenen, som passerade dammkammaren, varit bemängd med damm. Huruvida det kan självantända är föremål för undersökning. Skorstensmuren har åtminstone i 1:sta våningen varit ganska varm efter längre tids eldning. Vid undersökningen efter branden kunde inga som helst fel konstateras på skorstenen.

En annan sannolik brandorsak är, att en gnista från skorstenen, via ventilationstrumman, kommit ned i dammkammaren,

Eldning skedde med stenkol, och pannorna voro försedda med stoker. I samband med att torkningen avbröts kl. 16.00 på lördagen, skedde ingen mer inmatning av bränsle i pannorna, men fyren fick vara kvar och den brukade hålla sig glödande till måndagen.

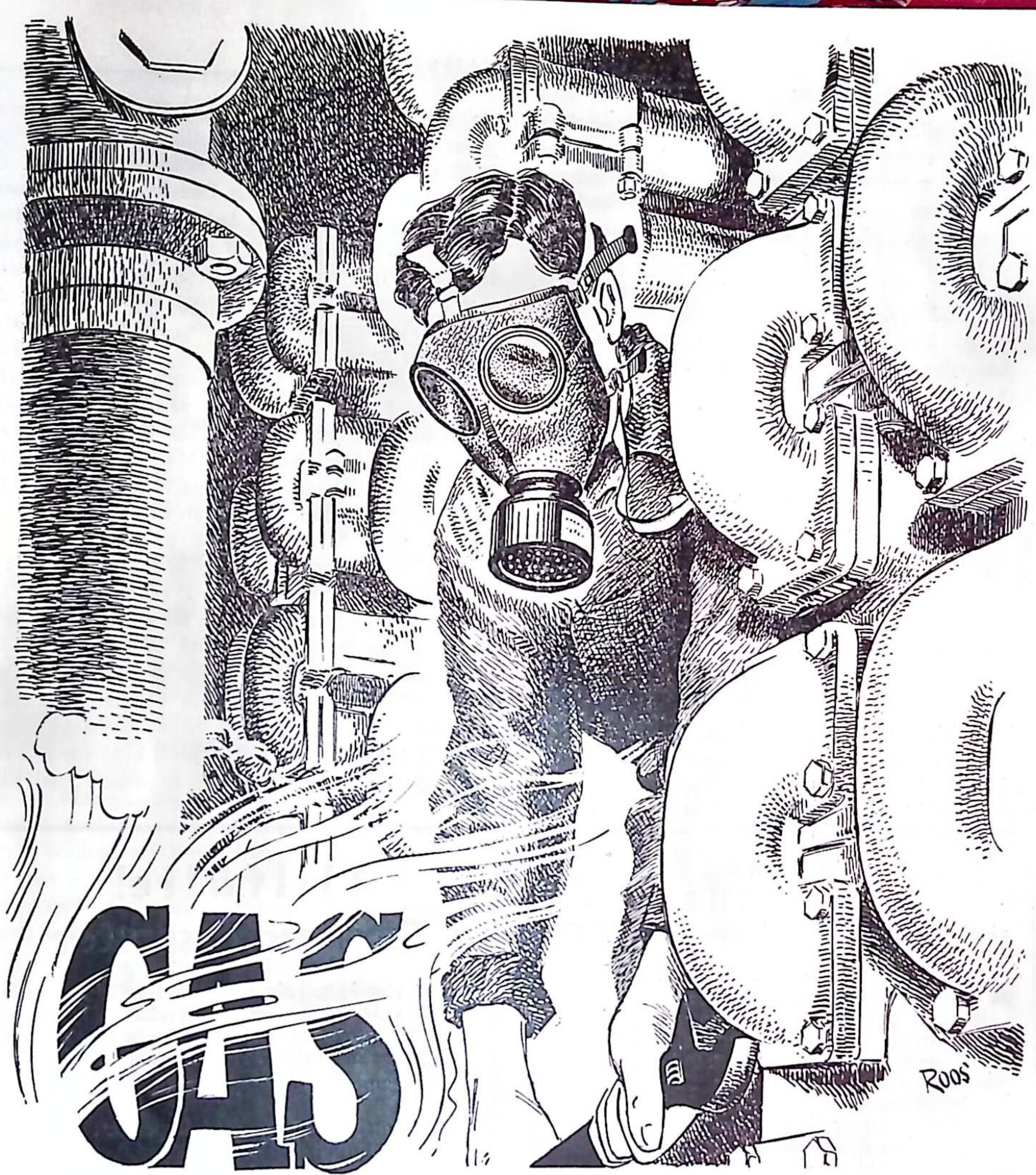
Då torkningen avstannade, upphörde även övertrycket i dammkammaren, varför det inte torde råda någon tvekan om, att en gnista skulle kunna komma in i ventilationstrumman, om vinden legat från skorstenen mot trumman, men så synes icke ha varit fallet. Trumman var belägen nästan rakt söder om skorstenen. På lördagen var vindriktningen västlig, men det var så gott som vindstill. På söndagen var det mycket svag SV vind.

Soteld har icke förekommit.

Elektrisk antändning är utesluten.

På vad sätt har branden uppstått?

K. E. Lindbe.

Här behövs gasmasker som man kan lita på.
Anlita vår mångåriga erfarenhet i arbetarskyddets tjänst!
Använd Bicapa-tillverkad arbetarskyddsmateriel!

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6
STOCKHOLM Ö

Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
rikssamtal 62 49 56 - 62 49 92

utrymme för rökgången i dubbla foder. Byggmästaren hade endast att konstatera fakta: murningsarbetet var synnerligen förfuskat, varför byggnadsverkmästaren gjordes ansvarig för dålig kontroll. Verkmästaren i sin tur kunde till sitt försvar endast åberopa, att han varit för jäktad för att utöva detaljkontroll. Inspektionen, som varade i tre timmar, hade alltså givit vid handen, att riksförbundets ingripande icke varit obefogad. Skorstensfejaremästarens egna påpekanden tidigare hade på alla sätt försökt bortförklaras.

För att få rökgången till värmecentralen funktionsduglig måste nu vidtagas extra åtgärder. Som ett första led bestämdes, att öppna spisarna skall utgå ur lägenheterna och rökgångarna till desamma igenmuras. Skorstenen skall ordentligt fogstrykas, kringklädas med matta samt därefter förses med ytterligare ett foder.

Byggherren vid ett annat kommunalt nybygge har uppmanats kontakta skorstensfejaremästaren för erhållande av fortlöpande kontroll under byggnationen. Byggnadsnämnden synes i fortsättningen vilja komma ifrån liknande tråkigheter.

Man frågar sig, är denna historia ett särfall eller förekommer samma förfuskade system även på andra håll. Hitintills har endast ett snarlikt fall inrapporterats till förbundets byrå, men vi äro övertygade

om, att det finnes många fler. Vid anbudsgivning gäller det ju att få fram så billiga hus som möjligt. Skall ett hus uppföras i landskommun ligger det mycket nära till hands, att förenkla konstruktionen varvid byggnadsstadgans bestämmelser åsidosätts. I sådana fall gäller det för samtliga befattningshavare, att göra klart för sig om det finns någon paragraf i kommunens brandordning, som säger att det åligger skorstensfejaremästaren, att efter anmälan av byggnadsnämnden undersöka, huruvida rökgångar, eldstäder, imrör, ventilationsrör m.m. äro författningsenligt utförda. Finnes sådan paragraf skall omedelbart vidtagas åtgärder för bristfälligheternas undanröjande. Det måste stå klart för var och en, att icke endast det förebyggande brandskyddet äventyras utan även människoliv kan spillas på grund av sanitära olägenheter. Det blir ur alla synpunkter alltid billigare att undanröja bristerna i samband med husets uppförande. Våra skorstensfejare äro numera så allsidigt utbildade, att de ha alla förutsättningar att avgöra huruvida skorstensrören äro rätt konstruerade. Om felaktiga konstruktioner påträffas och byggherren försöker bagatellisera saken och visar sig ovillig vidtaga några ändringar, kontakta då omedelbart riksförbundets byrå för råd och handläggning av ärendet. Det är slöseri med både

Befattningen som

BRANDCHEF

vid brandkåren i Lund kungöres härmed till ansökan ledig.

Befattningens inrättande är dock beroende av stadsfullmäktiges medgivande.

Befattningen är placerad i lönegrad 27 i stadens löneplan med en begynnelselöne å 17.028 kronor och en slutlöne å 19.860 kronor, häri inkluderat tillägg. Under vissa förutsättningar kan befattningshavaren få tillgodoräkna sig tidigare tjänstgöring för erhållande av ålderstilllägg. Pensionsavgifterna betalas av staden. Befattningshavaren är skyldig att underkasta sig gällande instruktion samt vad i brandlagen, brandstadgan eller eljest stadgas om brandchefens åligganden.

Sökanden skall ha genomgått brandchefskurs kategori I vid statens brandskola.

Befattningen skall tillträdas snarast möjligt.

Närmare upplysningar lämnas av stadsnotarien, telefon 176 20, växel.

Egenhändig, till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av åldersbetyg, de övriga handlingar sökanden vill åberopa jämte uppgift om tillträdesdag skall vara ingiven å drätselkammarens kansli i Stadshuset sist före kl. 12 på dagen måndagen den 7 december 1953.

Lund den 5 november 1953.

Drätselkammaren.

Tillfälle! Små motorsprutor

För vårt konstruktions- och forskningsarbete ha vi dels inköpt, dels tillverkat några små motorsprutor, som vi inte längre behöva. Dessa motorsprutor realiseras därför enligt följande:

1 st Champion motorspruta (USA). Vikt 52 kg.

Centrifugalpump med kapacitet:

150 lit/min vid 5 kg/cm²

425 " " 3 "

550 " " 1 "

med luftkyld 4-taktsmotor Briggs & Stratton, avgasejektor, 2" sugslang och normalkoppling. Endast provad några gånger. Pris kr. 1.250: — komplett.

1 st Tempus 7/200, kapacitet 200 lit/min vid 7 kg/cm², med Stihl tysk luftkyld 2-taktsmotor, fullkomligt ny, komplett med sugslang kr. 1.500: —.

Utförligare beskrivning sändes på begäran.

AB SVENSKA TEMPUS

Kungsgatan 38 — Stockholm C

Tel. 11 18 35, 11 34 40, 21 58 14

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1945

Sedan de brandförsvarsmål, som av Regeringsrätten avgjorts under åren 1951 och 1952, numera redovisats här komma i följande nummer att refereras sådana brandförsvarsmål, som av nämnda domstol avgjorts åren 1945—1950. Den 1 januari 1945 trädde nämligen som bekant 1944 års brandlagstiftning i kraft.

1. (Dnr 14/1945) Föreläggande att anlägga branddamm.

Länsstyrelsen i Värmlands län, där länsbrandkonsulenten hemställde, att Värmlands Slakteriförening u. p. a. måtte föreläggas anordna en branddamm inom området för föreningens anläggning inom Kils luftskyddsart i Stora Kils kommun, ålade föreningen genom beslut den 29/1 1944 på grund av vad i målet förekommit, med stöd av 10 § 3 mom 3:o) och 12 § brandstadgan 15/6 1923 samt Kungl. förordn. den 24/9 1943 ang. rätt för länsstyrelsen att meddela förelägganden i vissa brandskyddsärenden, vid vite av 500 kr. för envar medlem av föreningens styrelse, att senast den 1/6 1944 hava anlagt en branddamm, rymmande minst 300 kbm, i enlighet med de anvisningar, som länsbrandkonsulenten komme att lämna. Regeringsrätten lämnade besvären utan bifall, dock att den tid, före vilken åläggandet vid stadgat äventyr skulle hava fullgjorts, bestämdes till den 1/6 1945.

2. (Dnr 30/1945) Föreläggande att anskaffa brandmateriel.

Hos länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anhöll luftskyddschefen i Göteborg, att ledamöterna i styrelsen för Bröderna Kanold aktieföretag och F. G. Kanold måtte vid vite tillhållas anskaffa följande för luftskyddet vid bolagets fabrik i staden erforderlig brandmateriel, nämligen en transportabel motorspruta om minst 500 l/min vid ett tryck av 9 kg/cm², 200 m brandslang (63 mm), 1 grenrör, 2 strålrör och 4 skarvstegar. Länsstyrelsen, där bolaget i avgiven förklaring yrkade, att luftskyddschefens framställning icke måtte föranleda någon åtgärd, prövade genom beslut den 30/6 1944, jämlikt 14 § jämförd med 11 § 4 mom luftskyddslagen den 11/6 1937 lagligt ålägga bolaget, vid vite av 500 kr. för Kanold såsom ledamot av bolagets styrelse, att före

arbetskraft och material, att redan vid husets uppförande förfuska arbetet. Frågan är icke blott en yrkesangelägenhet, utan den har också stora nationalekonomiska perspektiv.

A—n.

den 15/6 1944 hava anskaffat följande av luftskyddschefen godkänd brandmateriel nämligen 1 transportabel motorspruta om minst 500 l/min vid ett tryck av 9 kg/cm², 200 m brandslang (63 mm), 1 grenrör, 2 strålrör och 4 skarvstegar. Regeringsrätten fann ej skäl till ändring i länsstyrelsens utslag, dock att den tid, före vilken åläggandet vid stadgat äventyr skulle hava fullgjorts bestämdes till den 1/4 1945.

3. (Dnr 31/1945) Föreläggande vid brandsyn.

Vid brandsyn den 25/8 1943 inom Anita Ahlmark tillhöriga fastigheten nr 4 i kv. Druvan i Karlstad föreskrev brandsynenämnden i staden, att en brandstege och en brandhake skulle anskaffas, varjämte erinrades, att anmärkt bristfällighet borde vid bötesansvar vara avhjälp till den 1/11 1943. I besvär hos magistraten i staden, vilka överlämnades till polismästaren, yrkade klaganden O. Ahlmark, i egen

alarm-
apparater

Stor hörbarhet.

Ringa luftförbrukning.

Oberoende av elektrisk ström.

Drives från fristående behållare eller befintlig tryckluftledning.

Begär prospekt
nr 468

Grundat
1840

KOCKUMS
MEKANISKA VERKSTADS AB · MALMÖ

Ordet fritt

Kompetensfordran för oljeeldningsinstallatörerna?

Sprängämnesinspektionens anvisningar nr 39:3/1952, angående oljeeldningsanläggningar för fastighetsuppvärmning, har på ett flertal punkter ändrats och omarbetats i förhållande till motsvarande anvisningar av år 1947, varigenom det t. ex. erhållits möjlighet att lagra mera olja i pannrum m. m. Dessa förändringar till det bättre äro naturligtvis välkomna, men är härmed den viktiga frågan om installatörens kunnande löst?

Som svar härpå vill jag anföra några synpunkter, som kanske skulle kunna leda till en ändring av tingens nuvarande ordning.

För närvarande är förhållandet ju så, att vem som vill och kan får utföra oljeeldningsinstallationer utan några som helst kompetensfordringar eller andra bestämmelser än Sprängämnesinspektionens anvisningar.

Kan detta vara riktigt? Nej, inom de flesta yrken fordras numera att dess utövare skall kunna uppvisa papper på sitt kunnande t. ex. en el. installatör, en rörmontör, men att få utföra något så omfattande och viktigt som en oljeeldningsinstallation, härför fordras ännu ingen kompetens av något slag.

Vilka blir då följderna? Troligen orsakas de flesta pann- och skorstenssprängningar av fel-

skap av förvaltare av fastigheten, att brandsynenämndens beslut måtte undanröjas. *Polismästaren* beslöt den 17/9 1943: Då 20 § brandordningen för Karlstad, som faststälts av länsstyrelsen den 9/9 1924, stadgar, att fastighetsägare i Karlstad skall för fastigheten anskaffa och underhålla bl. a. en stege och en brandhake, samt föreläggandet sålunda står i överensstämmelse med i vederbörlig ordning meddelade föreskrifter, varda klagandens besvär ogillade. *Länsstyrelsen i Värmlands län*, där klaganden besvärade sig, fann i utslag den 19/2 1944, skäl ej vara anfört, som föranledde ändring i polismästarens klandrade beslut, dock att den tid, före vilken brandstegen och brandhaken vid föreskriven påföljd skulle vara anskaffade, av länsstyrelsen bestämdes till den 1/4 1944. *Regeringsrätten* lämnade besvären utan bifall och bestämde den tid, före vilken ifråvarande brandredskap skulle hava anskaffats, till den 1/5 1945.

Stig G. Holmberg.

Bemärkelsedagar

50 år.

- 20/12 Sånell, C., brandmästare, Stockholm.
21/12 Gustavsson, K. G., brandmästare, Göteborg.
27/12 Höglund, N., brandmästare, Värnamo.

40 år.

- 22/12 Lilja A., brandmästare, Mölndal.
30/12 Skoglund, A., v. brandchef, Kungälv.

aktigt utförda installationer eller oriktigt utförd service. Vidare åsamkas fastighetsägaren oskäliga utgifter för oekonomisk eldning samt för de ändringsarbeten, som vanligtvis blir följden av brandbefälets avsyning av anläggningen.

Vad skulle kunna göras för att eliminera bort dessa olägenheter?

Förslagsvis skulle en sammanslutning av landets oljeeldningsinstallatörer i ett förbund bildas, med uppgift att i första hand utarbeta normer för kompetensfordringar för oljeeldningsinstallatörer, samt att därefter i andra hand låta verkställa prov enligt dessa normer och utfärda bevis till vederbörande som erhållit godkännande.

Vad skulle vinnas härmed?

Det utfärdade kompetensbeviset skulle i likhet med den el. installatörens behörighetsbevis utgöra en garanti för riktigt utfört arbete under ansvar.

Brandbefälets arbete skulle underlättas.

Fastighetsägaren skulle erhålla en riktigt utförd installation utan risk att få betala installationskostnaderna två gånger; detta har inträffat vid ett flertal tillfällen då den förste installatörens arbete underkänts och en andra installatör måst anlitas, vilket kan bli följden då endast muntlig överenskommelse uppgjorts mellan fastighetsägaren och den skrupelfrie "installatören".

Antalet eldsvådetillbud och eldsvådor skulle med säkerhet minskas då det gäller oljeeldningsanläggningar som brandanstiftare.

Av det sagda framgår med all tydlighet att en installatörssammanslutning enligt min åsikt borde ha sin uppgift att fylla och kanske skulle kunna framtvinga bättre installationsutföranden.

Jag hoppas även att ha väckt andra spörsmål inom detta gebit till liv, vilka skulle kunna upptagas till diskussion.

Ake Hermansson.